

Karurit.

Näytelmä viidesjä näytöksessä.

Kirjoittanut

A. K i w i.

Vertrieb

Vertrieb und Verkauf

Vertrieb

Vertrieb

Jäsenet:

Varooni Markus, Wiitalan omistaja.

Esko, poikansa.

Varooni Mauno, Kuuselan omistaja.

Pauli, poikansa.

Elma, tyttärensä.

Miilo, Markuksen ottopoika.

Hanna, Maunun laswatetytär.

Urho.

Martti, pehtoori Kuuselasäsa.

Eräs paimenpoika Wiitalasäsa.

Eräs akka.

Tapaus on Suomessaä.

Suñmäinen Näytös.

(Metfäinen tieno; perillä awara näky-ala. Elma ja Hanna tulewat).

Hanna.

Mun sijäveni, tuosja nähy tie!

251: 7

Elma.

Za foto tuolla; ekshymisen waara
Ei enään uhkaa meitä, ole rauhas',
Me Tornivuorella jo seisomme.

Hanna.

Mä pelosta jo olin lewoton
Za kowin sykkii sydämmeni wielä.

Mut kiitos taiwaan! tuolla Wiitala,
Ja kuusikosja tuolla Kuusela,
Se foto armas!

Elma.

Mutta kauwan toki
Ei ollakaan se kotonamme saa;
Me kohta sieltä karjoitetaan pois,
Sen tekee herra Markus armoton.

Hanna.

Oi aika murheellinen!

Elma.

Koivikosja

Sä näet Wiitalan. Ja huomaa, Hanna
Kuin kuningatar lemmekäs hän katsoo
Päin Kuuselaan ja hymyileepi sille,
Taas Kuusela kuin jalo kuningas;
Mut miksi toki, koska itse luonto
Näin lempeen lehoittaapi, miksi toki
Ne kaffi, hallitsijat kartanoin,
Näin wimmatusti toinen toistaan wainoo?

Hanna.

He eivät näe wihans pimeydess'
Kuin' ihanaa on ystävänä elää.

Elma.

Mut katjos tuota kanerwaista nummee
Ja wuorta Kumajan sen takana.
Lomasta pilwein sinne päivä paistaa
Ja jylhä wuori hohtehesja seisoo,
Ja sielun' ihmeellisest', armahasti

Nyt riutuu nähdesfäni tämän näyn.
 Oi! kerran anastaapi lemmen voima
 Maan pinnan asujamet, ja he silloin, —
 Nyt toinen toistaan raadellen kuin pedot, —
 Käs kädesfä he silloin kähstelewät,
 Ja riemu kaikuu kaukaisimpiin ääriin.
 Mut missä lienemmekään silloin me?
 He muistawatto meitä, kutsutaanko
 Meit' ilojuhlaan suureen wierahaisfi?
 Zaa, mitä tiedämme? Mut ehkäpä
 Kuin haanut sunnupilwein kierroksissa
 Me heidän päällä kiitelemme
 Ja iloitsemme heidän ilostaan.

Hanna.

Taas haaweffii sun mieles. Murheen auer,
 Miks ei se enään otfaltasi poistu?
 Alakuloisuuden tunmaan hämärään
 Sä ehjyt enemmän ja enemmän.

Elma.

Miks kadotin mä armaan kultasein?
 Miks kadotin mä sankarini, Tyhon?

Hanna.

Hän tulee vielä, se on uskoni.

Elma.

Ah näkisinkö hänen wiel! Oi päiwä
 Ja hetki autuas! — Mun Tyhoni,
 Oi riennä tänne mailta kaukaisilta!
 Sua wartoo Pohjan sammalvuorilla
 Sun uskollinen nurehtiwa neitos.
 Mut josko, niinkuin ferrotaan,

Sun sota surmasi, niin mielji enään
 Mä walittaisin? En, waan katsantoni
 Päin kuolon maahan tahdon teroittaa
 Ja hiljaa vuottaa hetkein lyömistä.
 Mut jospa, niinkuin myöskin maine sanoo,
 Sä wankeuden syntäsi' yössä istut,
 Niin kahlees kattaise ja kiidä tänne
 Läpi wihollisen maan kuin hirmumyrsky;
 Mut ehdittyäs kotomaahas wiimein,
 Se myrsky olfoon lempee liehaus. —
 Mut hän ei tule, tässä seison mä
 Nyt suojatonna, koska lähestyy
 Mua koetus ja kiusa kamala.
 Mä, sitä aatellesja, kauhistun.

Hanna.

Sen tiedän. Meitä kumpaiistakin kohtaa
 Se onni ankara.

Elma.

Et tiedäkään.

Hanna.

Mitä tarkoitat? Meitä uhkaisko vielä joku pahempi?

Elma.

Minua.

Hanna.

Oi, selitä!

Elma.

Sinä tiedät, että isäni talo ja tavarat owat kohta hänen
 suurimman wihamiehensä, Wiitalan herran, kädesjä. Mutta tai-
 taapa nyt tapahtua näin. Niilo tarjoo isälleni lunastimet,

joilla isäni voi päästä vaikeasta ahdingosta, mutta ehdolla, joka sydämmeni pantiksi panee.

Hanna.

Mikä syhy on sinulla luulla niin?

Elma.

Senkaltaista jotain on tekeillä heidän välillänsä, sen olen huomannut, ja olenpa saanut jo isältäni joitainwiittaussia sinnepäin. Salaisuudesta toki on tapahtuwa kaikki.

Hanna.

Isäskö olis niin armoton?

Elma.

Ehkä epäilyksen wimmassa. — Mutta sano, taitaisitko lempeä Niiloa. En kysy tätä aatellen niinkuin tahtoisiin häneen koskaan suostua; ei, waikka olis hän Tyhoa kauniimpi wieslä. Mutta miksi haastelen kauneudesta? Onhan lupaus vapaa, pyhin wala mun sitonut omaan kihlattuuni ijanikailijeksi. — Niin, mille tuntuu sinusta Niilo? Minusta on kaswoisjansa jotain inhottawaa.

Hanna.

Koska sielumme kerran yhden on walinnut, ei huomaa se enään muiden kauneutta.

Elma.

Sinä tiedät sen?

Hanna.

Sywin tiedän sen.

Elma.

Eä lemmit? Ken on sun lemmittyi?

Hanna.

Eiis tahdot tiedon. Hän ei ole tässä, kaukana hän on.

Elma.

No, sano.

Hanna.

Kunle sitten. Häntä, jota Tykosi kumppanina läksi jotta-
han vieraille maille, häntä muistelen aina.

Elma.

Weljeäni? Mitä ilmaisit ja miksi et ennen?

Hanna.

Di! sitä kainostelin sinulle tunnustaa.

Elma.

Erositteko lujilla lupauksilla myöskin te?

Hanna.

Ilman lupausta, ilman ainolaista sanaa lemmeestä. Nuori
oli hän silloin, minä nuorempi vielä; mutta koska hän oli läh-
tenyt, niin tunsin syvän kaipauksen powesjani, enkä ole häntä
tainnut unohtaa, waan fuloijsuudella muistelen häntä alati.

Elma.

Ja koska hän tulee, niin ottaa hän sun kullaksensa.

Hanna.

Sitä en rohkene toivoa.

Elma.

Toivo toki. — Eiis molemmat me samalla ikämyhyden
okfalla waikertelemme ja warromme heitä, ja jos emme heitä
enään saa nähä, niin yhdesjä harmenemme, yhdesjä mureh-

dimme toinentalamme lohjutellen. — Ken tulee pitkin tietä tuosja?

Hanna.

Se suuri tietäjä-alka.

Elma.

Jolla on niin ihmeellinen woima katsoa tulewaisuuteen.

Hanna.

Tapahtuwan sanotaan mitä hän ennustaa. Hänelle en pistäisi kättäni minä. (Alka tulee).

Alka.

Herran rauha teille, kunnioitettawat frööfinät!

Elma.

Olkaat tervehditty, wanha euffo! Kamwan olette olleet näfymätönnä feuduillamme.

Alka.

Sentähden tuon terweisiä awaralta maailmalta.

Elma.

Wieläkö katsohtaa filmänne yhtä tarlasti kuin ennen kämmenen piirroksin, joihin, niinkuin sanotaan, on kirjoitettuna elämämme kohtalo?

Alka.

Oleupa jo kowin wanha, frööfinäni, wanha.

Elma.

Täsja on käteni. (Antaa hänelle kätensä).

Alka.

Oh kuinka pieni ja korea käsi! ja hieno, samettihieno! mutta miksi nämät monet ristiviivat täällä?

Elma.

Sanokaat se itse.

Hanna (eiikseen).

Mikä rumuus hänen lasvoisjansa! Wäristyksen tunnen ruumiisjani häntä katsellessani. Ja hänkö nuorena kuin ruusu kauniina hohti? Niinpä sanotaan. Eieneekö mahdollista? — Oi, wanhuus! jä äänetönnä, mutta warmaan meitä jokaista lähesty. Mieltä masentawa aatos! Ja muuttua näin rumaksi! Ei! Raunens sydämmesjäni asukoon ja kuolemattoman sieluni ikuinen perintö-osa olkoon se kaukainen silmämäärä, johon alati katjastelen, niin onpa nuotoni herttainen vielä lapsieni lapsille, koska he suustani kuultelewat wiisauden neuvoja.

Mika (katseltuaan Elman kättä).

Kohta murhe on lopussa. -Sitä korppihaukkaa, joka tähtää nyt sydäntäs, et sinä pelätä tarwitse. Hänen siipensä lanistuwat ja hän lyhyistyy alas; sillä ylewä kotka kaukaisilta kukkuloilta on sun päälles iskenyt tulisen silmänsä. Hän luokses kiittää halki sumujen ja pilwein kuin nopea wasama, ja hänen saaliikjensa joudut jä, ja rawittu on hän ijanikaikkiseksi.

Elma.

Teitä kiitän.

Hanna.

Thana ennustus.

Elma.

Thmeellinen kyllä.

Mika (Hannalle).

Teidän kätenne myös.

Hanna.

Ei, eukfoseni, en rohkene minä nostaa tulewaisuuteni esirippua. Ehkä eteeni kumattaisiin tapauksia synkeintä lajia ja

niin mun käpittäis leuottomuus ja hyödytön murhe. Ei, ei! Minä olen tytywäinen siihen mitä sisärelleni ennustitte, ja iloitsen hänen kanssansa.

Elma.

Räykäät luoksemme, vanha vaimo, ja saakaat maksonne.

Akka.

Te olette hyvä, fröökinäni, aina hyvä. — Mutta rientäkäämme; läheneepä meitä famoittawa herran-ilma.

Elma.

Niin, rientäkäämme. (Menewät. — Martti tulee).

Martti (yksin).

Paljasta pahantekoa ja kiusaa Wiitalan puolella. Peeweli heidät perivöön! Enhän jaks enään mä luutautinen kaakki, en muuta kuin huutaa kosto, kosto! Mitä taasen olen nähnyt, pistetään muiston tarkkaan talteen ja saawatpa jaman takaisin wielä. — Mutta nytpä kaiketi pienet perkeleet ilmasja teiskaa ja sen hawaitsewat tuhannet weljensä tahi tanssiwat serkukjensa tuolla jekäluusjani. Menkäätkä kimpustani helwettiin, marsiikaat Wiitalaan ja tehkäätkä parastanne. Penkkiin lyökäätkä siellä se vanha karju, että hän röhkii ja rököttää kuin olis hän siemenisjä. (Paimenpoika tulee). Tuosja tulee Wiitalan paimen. Kun nyt jaisin hänen kauluksestaan oikein lujan nappausen.

Paimen.

Herra Martti, herra Martti! Nyhöväriä! Uskokaat: kassipartaista miestä kohtasin polulla tuolla. Kyselivätkä minulta näiden kartanoin nimistä, kettä niitä hallitsewat ja löytyhylöniissä koreita liskoja. Kuuselasja janoin löytyvän sitä fortia kassij ja oikein aika heiskaleita, mutta että toinen niistä on kislattu jo monta vuotta sitten, mutta sulhasensa on kuollut so-

taan, ja sentähden on tyttöraisla päättänyt lopettaa päivänsä Ryöpelinmuorella fantasjäksi selässä. — Niin selittelin heille asioita, rupefinpa viimein tuumailemaan olivattohan kunnan miehiä, ja pois juoksin heistä että aho tömisi.

Martti.

Poika, mitä jaarittelet? Tule lähemmäs; sillä olenpa vähän limmiten vähän kuuro, niinkuin esimerkiksi nyt. Tule lähemmäs ja haastele kovemmin. (Paimen liikenee häntä).

Paimen.

Ryöväreitä olen nähnyt.

Martti (iskee kätensä pojan kaulukseen).

Nyt läksit ryövärtien käjistä karkun kypäliin.

Paimen.

Herra pehtoori! Mitä vasten?

Martti.

Suuda nyt ryövärit arvufses.

Paimen.

Mitä olen tehnyt?

Martti.

Katsotko härkäis perään?

Paimen.

Minä en ole härkäpaimen.

Martti.

Kulapas heitä paimentaa, sinä juupeli?

Paimen.

He käyvät ilman kaittijaa metsäsfä.

Martti.

Kuka heidän eteensä aidat murtaa ihmisten wiljamaihin?

Paimen.

En minä.

Martti.

Suuri sama junkkari. Kyllä tiedän, ja tiedämpä että teet sen käskystä. — Rahta herraa sinä palvelet, ja molemmat kuuluu he Belsebubin polwilukuun. Sano heille tämä. Minä en pelkää heitä, en ensinkään. Wiha ja alinomainen sapan karwastus on rohkaissut minut kuin nälkä fuden. — Kuinka jaksaa vanhempi isäntäs? Minä tarfoitan sitä vanhempaa pirua.

Paimen.

Hywin hän jaksaa.

Martti.

Wanha saatana?

Paimen.

Eli wanha patruuna.

Martti.

Niin, niin, saatana on mailman patruuna ja herra. Niin, hän jaksaa hywin niin kauwan kuin Kuuselan hewosen weri antaa nestettä hänen suonillensa. Sinä kaiteti näit että hän ampui meidän urhean orhiin? Sano totuus, muutoin peittoon sinut kanankaaliksi. Näitkö?

Paimen.

En nähnyt, enkä usfo hänen tehneen sitä. Mutta huomattaat, isäntäni oli wierasmiesten kanssa muistuttanut, ettette laskis hewosta laitumelle ilman koukkua kaulasfa. Eliffo meni aitaan.

Martti.

Ritas kiinni, sinä waiwainen aidantakuinen; ja kuule nyt minä toimen sinulle annan. Sano sille wanhalle sarwipäälle minulta, että hän on wiheliäisin aatelismies Suomesa, että hän on iilimato, pullea hewos-iili, mutta kylläpä hän lypsetään wielä. Sille nuoremmalle kawiojalalle sanot sinä minulta, että hän on käen-poikanen, kurja käen-poikanen, joka rehottelee toisen pefäsä; mutta muistuta häntä usein niin tapahtuwan, että pefään ilmanu muuriaisia, feltaruskeita, tulisia wiholaisia, ja silloin ottaa hänet peijakas. Niin, kaikki tämä sano heille wierasmiesten kuullessa. Muista se, sinä kanalja.

Paimen.

No, no.

Martti.

Sos et sitä tee, niin oletpa onneton, koska sinun tästä-lähin kohtaan.

Paimen.

Täythyhän minun se tehdä.

Martti.

Zaa, jaa; se tee jos mielit jäästää sekkääs.

Paimen.

Mutta hellittäkäätkä kauluffeni.

Martti.

Ei tällä hinnalla. Saatpa ensin vähän sawastani; sillä tarwitsenpa hieman öljyä sydämmelleni. Dnypa minulla ihana halu vähän pehmittää sinun kruunun-maatas, koska olet armottoman kerteä tekemään mitä muut sinua käskewät naapuriesi wahingoksi. Tiedätkö, sinä weitillä, misjä käskysjä kielletään pahanteko lähimmäistämme kohtaan?

Paimen (erikseen).

Enpä sitä muista, minä onneton; mutta ehk'ei tiedä hän sitä itjetään; sillä sanotaanpa häntä huonolukijaksi myös.

Martti.

Sanoppas: misjä täskysjä?

Paimen.

Kuudennesja.

Martti.

Difein vastattu. Kyllä sinä kattismuksjes osaat, mutta elätkö sen mukaan, junkkari? Mutta kas tässä pieni muistutus.

Paimen.

Te ette saa lyödä minua.

Martti.

Niinkö rukoilet? Herra Martti, antakaat armon olla oikenden sijassa ja helpottakaat vähän hywin ansaittua vangaitustani; sano niin, ja pääsetpä vähemmällä.

Paimen.

Te ette saa lyödä minua.

Martti.

Wai niin! Et nöyryy siis rukoukseen?

Paimen.

Te ette saa.

Martti.

Koetetaanpas. (Ulkosen jyräys kuuluu).

Paimen.

Kuulkaat ulkosen hirmuista jyrinätä. Polttihan sen kau-

hea wafama menneellä wiikolla heinäladon Lantamajan niitulla.
Oletteko sitä kuullut?

Martti.

Minä annan tuhannen peeweliä ukkofelle. Hän tehtöön työtänjä. — Selkääs saat. Katsos. (Eyö häntä sauwalla). Sasfoo! et meinaa huutaakaan, et sanaakaan hiiskua? — Sasfoo! Entäs tämä. (Eyö häntä vielä kerran, mutta pudottaa sillä samalla sauwanfa ja ottaa huutaen selästänjä kiinni). Aih, aih! Kuolenpa! — Poika! Pysäh tähän, pysäh, jos et tahdo tulla shyppääksi kuolemaani! Aih!

Paimen.

Mikä waiwaa teitä?

Martti.

Mikä minua waiwaa, sinä kirottu penikka. Etkö tiedä, että olen kowin rasitettu leinistä? Yumäärätös? Luutaudilta. Ja wälistä iskee se kimppuuni kuin tahtoisi ampua selkäni poikki. — Aih! Ja kaiikki tämä sinun tähtes, penikka.

Paimen.

En minä teitä lyönht.

Martti.

Suus kiinni! ja pitele minua, etten pääse kaatumaan. Jos kaadun, niin olenpa hukasfa enkä noista hlös töppösiäni moneen tuntiin. Anna tänne sauwani. (Poika antaa hänelle sauwan ja tukee häntä).

Paimen.

Ettekö ole kysellyt apua tohtööriltä?

Martti.

Saah! Tohtoripa tässä kyllä auttais.

Paimen.

Kuinfa olette saaneet tämän luutaudin?

Martti.

Ole ääneti; se ei kuulu sinuun. — Katso nyt kuinka minä teen. Sowitan sauwani täne taakse, kistän sen käsiwarfillani lujasti vasten selkääni ja pistän molemmat kourani housuihin lakkareihin. Kas näin. Tämä auttaa vähän. Taluta minua nyt käsikynkästä selwälle tielle ja katso etten peewelin tähden pääse kaatumaan. (Käywät; poika taluttaa häntä).

Paimen.

Elkää nyt kaatuko waan.

Martti.

Ole minua waroittelematta, sinä nalliainen, sammakko. Ja jos nyt hawaitsen — aih! kuolenpa. — jos nyt hawaitsen pientäkin klippari-naurua huulillas, niin työpä leufas lukkuun.

Paimen.

Surkeatahan tämä on. Voi, että näin piti käymän! Voi, woi!

Martti.

Elä siinä itke jollotele, waan taluta minua koreasti. Aih, aih! (Katoowat. — Tykö ja Pauli, karkutiellä Uraalin aarnioista tulewat). 261-26

Pauli.

Seis, ystävän!

Tykö.

Oi! misjä seisomme!

Pauli.

Tuos' onpi kotokylä. 261. 30

Tykö. 261. 31

Miin; mä näen,

Waan uskoa en tahdo mitä näen.

Pauli.

No, ihmäm' harhailee. Me istumme
Uraalin kaimantojen syvyydessä
Ja koston' uneksimme kaukaisesta.

Tyko.

Ei! Tornivuorella me seisomme
Ja tuossa toivon ompe waltakunta.
Käy, tuuli vapaa syunynlaaksoista,
Käy, riehu, iloštasi hurjapäänä
Ja siipes ihanasti jähdyttätöön
Tät' ofsan ihanata polttoa!
Käy, tuuli, lempeästi liehutellen
Lumiliinaa hartioilla kauniin immen,
Mi kenties käyскеlee nyt kankahalla
Tuoll' kultaisella, hämärässä illan!
Käy, myrsky; tämä myrsky autuus on!

(Leimaus).

Pauli.

Sä näit tuon leimaufsen luoteisessa.
(Roma tulen-isku, jyrinä ja sadetta).

Tyko.

Nyt iske tulta, jyskyä ja sata,
Sä isänmaamme taiwas ihana!

Pauli.

Dup' ihanata tämä jylinä,
Mi kiiriskelee wuorten reunoilla,
Ja ihana tuo pilwein himmeys
Pääll' kotokartanoimme wäikkhä.

Tyko.

Ja ihanat nuo pilwein tulifärmeet.

Niin; leimahtelee, jyskää kovasti
 Ruin rantafirnut sodan tanterella,
 Kun jhlinätä voiton funnioiksi
 Ne kidoistanja mustist' offentawat,
 Ja vihollinen farfoitettu on.

Pauli.

Kas pilwifallioita, torneja
 Tuoll', tulilakeisia, ladottuina
 Iyrkästi toinentoijens kirehelle!

Tyko.

Se ompe jalo nähtelmä;
 Me näämme siellä sotajoukkoja,
 Niin jalkawäkeä kuin hewosilla
 Pois retkeilewän idän mailmoihin
 Tulesa, sawussa ja jyskeessä
 Ja wilkas kairu läpi ilman kiittää.
 Niin wiettää taiwaan woimat pääsjämme
 Uraalin komeroista Suomehen.

Pauli.

Sä pilwipatjas tuosja, purjehdi
 Uraalin wuorille ja terweisemme
 Wie miijille wartijoille siellä,
 Ja kerro wapauden ihanuudest'. —
 Di onnen hetki, ilta armahin!

Tyko.

Kernaasti wuosikaudet kulkisin,
 Suot sotkisin, tiet monimäijiset
 Hymyhuulin käisin, kun waan tieni päässä
 Mull' olis tiedossa wiel' ilta toinen
 Tainkaltainen kuin tämä. (Ukonilma on lakannut).

Pauli.

Täs' seisomme, ja korkeuden kättä,
Mi johdi meitä tieltä waiwojen,
Nyt kiittääkäämme.

Tyko.

Mutta katjos, ilma
So ylenee ja waisust' ukko wilkkuu
Tuoll' ääris' awaruuden kaukaisissa.
Kaikk' onnen myrsky, taiwaallinen itku,
Kuwa sielujemme wallattomast' ilost'.

Pauli.

Sa taiwas sellii, kotomäen kuuset
Taas kärkiänsä hiljaa lastelewat
Siniyden korkeahan merehen,
Lännessä päivän kultatahti paistaa
Sa metjä kiittää sateen pisarista.
Niin ottaa meitä vastaan syntyinmaa
Kuin äiti, ilon hynel poskellansa.

Tyko.

Niin riemuissa kuin lemmeistynyt impi
Kesävirran kylmyst' ylösnoustuansa,
Kun heinistönsä päivän hohteessa
Hän istuu unelmisja autuisja
Sa wesihelmet fiharillaan loistaa.

Pauli.

Nyt on se hetki, koska peltomies
On hyltöns päättänyt ja juhta seisoo,
Kun paimentorwi kakuu kujalla,
Sa kottiin ehtii karjankelloin ääni

Ja hyltörastas männyn latwasja
 On ehtoowirtens alkanut.

(Drjön waskitorwi kuuluu).

Dyko.

Se ei ollut paimen.

Pauli.

Drjön torwi! Mä miehen näen mäen rinteellä tuolla.
 Hän lähenee meitä.

Dyko.

Kaswinkumppanimme, tule pian, kiirehdi! Lämpöisempi
 kädenpuristus ei ole sua waitonut vielä.

Pauli.

Tuosja on hän. (Drjö, warustettuna metsämieheksi, tulee).

Drjö (eritseen).

Keitä lienewät nämät? Kaiketi matkustelewia muukalaisia.

Dyko.

Terwe, Drjö!

Pauli.

Terwe!

Drjö.

Te tunnette minut?

Dyko.

Mutta sinä et meitä?

Drjö.

En, herrani.

Dyko.

Nytpä taitaisimme wähän ilwehtiä kanssaja, mutta sydäm-
 memme polttawa halu ei siihen aikaa anna, ei anna se aikaa,
 waan syöfsee meitä eteenpäin woimallisesti kuin myrsky idän
 wuorilta, joista tullaan. — Tässä, Drjö, ystawaasi Dykon käsi.

Pauli.
Ja tässä Paulin.

Drjō.
Mitä!

Tyko.
Älä lewittele filmiäs. Näin on laita.

Drjō.

Tuhhat tulimmaista! nun täytyy uskoa.

Tyko.

Uskoa sun täytyy mitä näet.

Drjō.

Nyt kaiketi on suuri firkaustus auringossa ja kuussa. To-
merini, terve tuhannet ferrat! (Syleilevät). Itkenkö? En! Ho-
walkeana katsantoni loistakoon! — Mikä onni on teidät saat-
tanut tähän?

Tyko.

Karkureina otjilla terästetyillä tulemme Uraalin kairan-
noista, lentäen kuin lohikärmeet luolistansa me tulemme, ja
tässä on viimein tiemme pää.

Pauli.

Eiis saamme nyt sinulta tarkemmat sanomat. — Usam-
me, elävätkö he?

Drjō.

Terweenä ja raittiina.

Tyko.

Morsiameni, hän elää myös, sen tiedän, sen paimenelta
kuulin. Elääkö hän?

Drjō.

Se murheellinen, mutta jalo kukkanen. Hän elää.

Tyko.

Hän ennen, niinkuin muistan, mielellään lumivalkeaa liinaa päässänsä kantoi.

Drjō.

Senkaltainen usein vielä nähdään hänen tumpuria kiharansa verhoowan.

Tyko.

Siinä haamussa on hän väikkynyt sieluni silmän edessä siinissä kaukaisissa jaloissa täällä. — Drjō, me olemme tehneet miehuullisen retken, jonka unohduksen höhön ei jäämän pidä.

Drjō.

Teitä onni on ohjannut.

Tyko.

Mutta kourilla kowilla. Paljon julle vielä kertoilemme tästä tiestä. Mutta muista asioista nyt. — Mitä kuuluu itselles, miten elät?

Drjō.

Omalla turpeellani, ja milloin kuleksin ympäri metsissä, joissa luotini jo on veristänyt monen kynnysilmäisen fontion.

Pauli.

Olet jättänyt siis kirjasi ja tieteellisyyden tien?

Drjō.

Peijakas! elävässä kirjassa nyt tutkiskelen rakkauden oppia, ja hedelmiä se kantaa.

Tyko.

Oletko nainut?

Drjō.

Korean, ruskeafilmaisen heilakan, joka on kasvanut kun-

niällisen talonpojan katon alla, niinkuin hänen rakas aviopuolisonsa itse.

Tyko.

Toivoni on ettet ole tehnyt kaduttavaa liittoa.

Drjō.

Täysmerinen, terve ja raitis kuin vuorivuoshi on nuori waimoni. — Asia on tämä: Useinpa metsän ihanassa hämäsärsä kohtasimme toisiamme. No, kuinka hyväns; mutta täytyipä siitä äkisti tulla wiskiäiset. Kuitenkin on kaikki hywin, häneen tydyn. Eläköön awiosäätö! Siihenpä astuu kohta Tykofin, jos hän lupauksensa on lujaa. Mutta riennä, ettet saa pyhkeillä leukaas.

Tyko.

Mitä tarkoitat?

Drjō.

En juuri mitään. (Griffsen). Nyt ehkä haastelin tyhmästi. Mutta, tuhannen peemeliä! enhän tiedä mikä nyt on wiisaamin tehty, joko salata kaikki, wai ilmoittaa kuinka on laita.

Tyko.

Hän ei ole siis kestänyt koetusta?

Drjō.

Mitä! Mistä päätät niin?

Tyko.

Sun puheestas ja katsannostas.

Drjō.

Hän vastaanottaa sua riemulla.

Tyko.

Sinä juonittelet, haastelet wältteliäästi. Maa ja taiwas!

Nyt metää iloni henkeänsä syvästi ja wartoo mitä tuleman pitää. — Oi Drjö! Jos mua pidät ystävänäs, niin sano kaikki, kaikki kätkemättä mitään. Selvällä vedellä tahdon purjehtia, nyt liioinki koska pitkän matkani pää on näin läsnä. Sentähden, jos uhkaihi minua vielä joku vaarallinen kari, niin osoita se mulle, etten itse satamassa joudu haaksiriffoon. Drjö, Drjö! ystäwyhtemne nimessä sua waanotan ilmoittamaan kaikki.

Pauli.

Se tee, Drjö; paras aina tietää totuus.

Tyko.

Kirkas totuus, kirkas!

Drjö.

Kuule sitten ja ole tyyni.

Tyko.

Niin olen.

Drjö.

Tietäkää, että wiha niinkuin musta muuri vielä eroittaa Wiitalan ja Kuuselan. Tiedon, Tyko, sai sun isäs salaisesta kihlauksesta Kuuselan tyttären kanssa, siitä hän julmistui, perinnöttömäksi sun julisti ja ottopojaksensa walitsi heimolaisenne, Niilon.

Tyko.

Dnpa murheellista tulla hylätyksi isältä; tämän taidan kantaa kuitenkin, se tosin musertaa sydäntä, mutta ei katkaise elon hermoa, mutta jos pimenee multa aurinko, josta henkeni walkeus tulee, niin kaikki hywästi jääköön. — Mutta taidanpa kantaa tämänki, taidan kyllä kuin kylmä kraniittipyhlwäs. Sentähden, nyt anna kaikua sanomista pahimman, sano että Elma on mun pettänyt, ja niin kufista se toiwonlinna, jonka äsken rakensin ja jonka huipun ympärillä purpuraiset pilwet hohti; alas työnnä kaikki.

Pauli.

Mitä käännös olis tämä meidän onnesjamme!

Drjö.

Mitä kiukkuinen voima saattoi mun tähän teille tuomaan näitä kiusan tietoja ja samentamaan ilojuomaanne näin!

Tyko.

Nytpä tiedämme sitämukaan itsemme käyttää kotihin tultuamme ja taidamme lenties kaikki vielä parhaaksi kääntää. Nyt aluksi me muukalaisina, tuntemattomina oleskelemme isämme huoneessa, koetellen heidän valtasuontansa, joiden kanssa joudumme tekemiseen. — No, mitä tiedät Elmasta? Ken astuu esiin mulle kilpakosijaksi?

Drjö.

Sulle asian ferron, jonka kuitenkin pidän mitättömänä, mutta ferran luvattuani sulle ilmoittaa kaikki, niin tahdon sen kertoa. — Tämä Niilo, joka toisen perustalla nyt ylpeilee, mulle ilmoitti ferran koska wiini hänen aivosjansa kuohui — selwänä hän kyllä taitaa waihenemisen konstia — että sekä Elma että Ruusela ovat viimein hänen. Niiemuten hän kertoi ki neidon lemmistyneeksi häneen auttamattomasti. Häneltäpä kysyin olisiko tämä wisseytensä perustettu neidon omiin lupauksiin. „Hy“, hän sanoi, „sen näen ulkofirejoituksesta, ja mitä isään kuuluu, niin tiedänhän että raha nyt niinkuin ennenkin on tekewä ihmeitä“, niin hän haasteli, mutta kuulenpa hänen erehtyvän. Ja jos myös neito olis häneen taipuwa, niin asia ei käy päisin Niilon elatusisän tähden, ja kaikkea rikkauttansa ei se poika lemmellensä uhraa.

Tyko.

269.1 Ihastuttaa taitaa tämä neito, woimallisesti ihastuttaa. — Nyt wakojaksi käyn ja jos huomaitseen sydämmensä suostuwaliksi toiseen, niin oskoon menneeksi.

Pauli.

Sulkisesti käymme esiin ja sitten sallimus ja taiwas työnsä tehköön.

Tyko.

Sen itse teemme, niin, me itse. — Päätökseni seisoo lujasti.

Yrjö.

Smmen luoksi wiipymättä, ja näkemän sun pitää hohtawa lempensä sua kohtaan.

Tyko.

Saa! hyppäisinkö luokse, sanoen, tässä olen, älä hylkää vanhaa kofijaa, vaan pidä häntä lämpöisenä vielä ja anna Miilolle ruffaset?

Pauli.

Nyt korkeaa mieles sun espyttää; ei ole sulla kylliksi syhtä tainkaltaiseen teloon, tahi etjit telosyhtä hänestä päästäkses, ja siis et lemme häntä enään.

Tyko.

Pauli, Pauli! tätä herjausta en juuri kärjis muilta. Mutta kuule syhni. Koska, lähteisjäni sotaan, jätin jäähyväiset tälle neidolle, me silloin wannoimme walan niin korkean ja pyhän, että hän, joka sen riffoa taitaa, ei ole ansaitsewa tulla rakastetuksi, ei, vaan firotuksi. — Tämän uskollisuuden lupauksen teimme. Mlköön houkutello syhdäntämme kenkään muu, waikka eroittaisi meidät onneton kohtalo ijankaikkiseksi, vaan muisto lemmeistämme ainoa ilomme olkoon aina kuolemaan. Sen wannoimme esi-istemme luitten, oman tuntomme ja kuolemattoman sielumme nimesjä, ja todistajiksi huusimme Jumalan ja taiwaan.

Pauli.

Ankara wala!

Tyko.

Tämä tapahtui kummaalla siellä, josta maantie alas laukeen kärkeille ja äärettömän kummas filmä ehti. Ja oli se ilta sumuntain, ja pimeät pilvet, raskaasti kiiriskellen ylitsemme, peittit korkeuden kannen. Kaunis oli silloin impi rinnoilani; katseestansa säteili taivasten autuus ja kainosti leikitsi lempi huulillansa. — Shanata oli tätä iltaa muistella. Mutta, neito, oletko nyt saastuttanut nämät muistot? Siitä tahdon varmuuden ennenkuin sun haltuus onneni heitän.

Yrjö.

Jos impefi nyt toiseen katsahtaa, niin mitä aiot? Käyt kaiteti kamppaukseen miehes kansja?

Tyko.

Jos narri olisin. Mä walanrikkojaa kiroon, hänet ijäijeksi unohdan ja toiwon vielä toisen naisen löytyvän itselleni. Hänet unohdan, waikka olis hän kaunis kuin kesä-yönsä Sula mit, waikka katuisi hän tekoansa ja maassa edessäni rukoillen matelis. Tämä kuule, taivas korkea, tämä lupaukseni on, ja, se tietään, ennen kuolemaan kuin siitä poikkeisin mitä olen luvannut. Tämä awu, tämä into miehuuden on tehnyt mainioffi sukuni, jonka mielilause on: „kuin kallio myrskysjä.“

Pauli.

Emmepä sua taida ohjata, sen tiedämme. Arpa on siis heitetty. Ja jos kavaluutta löydät, misjä uskollisuutta toiwoit, niin pettäjäjä kohdatkoon onnensa osa. Niin lausun waikka olen hänen oma welsensä.

Tyko.

Äänettömhyden lupauksen tahdon teiltä. Suomatkaat: kuinka vielä asiat muodostuneekin, niin älkää tielleni käykö tefoani hämmentämään; se luvatkaat.

Yrjö.

Nyt käytä itseäs miten mielit, minä olen waiti.

Pauli.

Sinä tiedät meihin taitawas luottaa.

Tyko.

Nyt kottiin! Kotiin? Kotoa ei ole Tykolla; Niilo, se waltakunnan petturi, on Wiitalan poika ja perillinen.

Pauli.

Siäni sen herjän kerran kuolon kidasta osti wapaaksi, ja siitä on alku Ruuselan köyhyyteen. — Mutta rientäkäämme matkamme päähän.

Tyko.

Heille esittelemme itseämme matkustawina wierailta mailta.

Pauli.

Mistä maasta, weljeni?

Tyko.

Franskan maalta.

Pauli.

Ja waeltelemme, tuffien kansakuntain eloa täällä pohjoisissa maisja. — Tämän pelin synkeällä mielellä aloitan. Olfoon menneeksi!

Yrjö.

A la bonneheure! sinä franskalainen. — Duni olfoon tulitornimme wielä, ja ne sumuifet pilwet, joita nyt eteenne kii-ritellyt olen, pian hälwentykööt pois, ja sitä kirkaampana loistafoon taiwaamme taas! (Renewät).

Toinen Näytös.

(Barooni Maunon huone Kuuselasja. Niilo tulee sisään perästä).

Niilo (yksin).

Nyt parastani koetan, nyt on otollinen aika. Rowin ahdistaa nyt parooni Maunoa Wiitalan herra, ja sentähden tiedän woiwani häntä taiwuttaa käyttämään itseänsä tahtoni mukaan tyttärensä kohtaan; ja tytär, isänsä onnettomuutta nähden, on viimein suostuwa vastaan-ottamaan tarjotun käteni. Ja sitten teitä yhteenkuhoitan, te riitawelsjet, kamppaufseen weriseen, toivoen siinä herra Markuksen weren juottawan ahnetta tannerta; jos ei, niin onhan kädesjäni henkes. Peittäkää pimeyteen tämä, te pimeyden henget, että kuolon-ankelin työnä pidetään, waikka ihmiskäsi katkaisnut on elämän kallin langan. — Haa! kauhistunko? — Ei, ei! niin käyköön, jos ei toisin onnistu. Jos taistelussa et kaadu, mun elatusisjäni, niin makeasti nukut jonakuna myöhäisenä ehtoona, juotuamme kahdenkesken kuin ystävät parhaat, nukut uneen, josta ei heräy. — Wiitalasja ja Kuuselasja wallita tahdon ja kauniin Elman waimokseni saada, se on se onnen kunnas, jonne ehtiä tahdon. (Mauno tulee oikealta).

Mauno.

Niilo! — Niin, tiedänpä mitä on sulla kerrottawaa, niin, niin, maksun aika on mennyt ohitse ja parooni Markuksella on walta minut karvoittaa talostani. Pantattu on tilani, ja ei riitä edes tämä, helwettiin menee ehkä kaikki irtain myös, ja maantiellä seisoo. — Hän tahtoo niin kiireesti kuin mahdollista tuomion käymään täyteen?

Niilo.

Katkeruudella täytyy mun ilmoittaa, ettei hän teille enään suo monen wuorokauden wiivyytystä. Nyt, saatuaan wihamie-

hestänsä näin oivan nappauksen, hän iskee kiinni kuin kauvan ärjytetty karhu.

Mauno.

Ja häntö käteeni kurottaisi kerjuusauwan! Ennen kuolema! — Ei, miekka vasten miekkaa, niin joutukaamme yhteen ja rakentakaamme Kalmalle werinen uhripöytä.

Niilo.

Herra, muistakaat tofi

Mauno.

Kivous! Mitä elämästä täällä? kaikki maistuu sapelle, kaikki synkeälle näyttää; maan ja taiwaan on vihan perkel mustalla kauhutanallaan peittänyt ja tehnyt sydämmeni antioksi ja katteraksi. — Niilo, usko mitä sanon: koska nuoria olemme ja ylewät aiheet poiveamme polttaa, niin emmepä taida aawistaa, kuinka suuri on elosja vihan woima, kuinka waieka woittaa. Wihamiehemme muisto meitä lakkaamatta waiwaa, meistä riistää päivän hauskuuden ja yön unen. Niin wallitsawat meitä himoin myrskyt, nimemme kuluu elämän kirjasta pois — jos niin on kuin opetetaan — elämän kirjasta nimenme kuluu ja sielumme saaliiksi joutuu pimeyden enkelille. Mutta woi! koska kohtalo näin on niellyt olentomme pyörteisinsä, ken taitaa silloin kirikkaalla otfalla seistä ja hymyillä, jos ei hän ole Sokrates? — Hän ryöstää minulta tämän pienen, rakkaan turpeen, joka keran omakseni suotiin, kalliin synnyinmaan piirisä. Tämä aatos pyörrehtää!

Niilo (erikseen).

Nyt uljaasti esiinrynkätä tahdon. (Mäneensä). Ja pelas- 274.1
tuffenne on tofi läsnä. Te hymmärrätte?

Mauno.

Hymmärrän. Summan, jonka welkaa olen Wiitalaan, sä mulle tarjoot, mutta tyttäveni hintana. Säwyton! muista että

ferran mellein saman summan sun tähtes menetin ja pelastin sun pyhovelin kirveen alta.

Niilo (erikseen).

Nyt tahdon itseni teeskellä kuin mies. (Ääneensä). Tiedämpä että wäärin teen, Jumalawita! sen teen, mutta kaikki lempeni tähden. Di, että sen woima on niin hirmuinen, että se meitä pakoittaa käytöksiin, joita omatuntomme ei aina hyväksy! mutta ihminen on heikko, heikko olen minä. — Tosin on teillä syy minua hylkäämään, kowin halpana pitämään, mutta jos tuntisitte tofi sydämmeni polttawan hohteen, niin tuomionne ehkä lieviäisi. — Kuinka hywäns, mutta asiaa arvelkaat. Wilautjesja on wellanne suoritettu, te wallitsette maallanne ja huoneesjanne aina kuolinpäiwään, ja tämä kaikki maksoi ainoastaan pari sanaa teiltä, pantuna tyttärenne sydämmelle.

Mauno.

Pari woiman sanaa, niin on tarvoitusjes. Lastaniko siihen waatisin, johon ehkei tairu sydämmenjä? Häntä lähene itse ja onneasi koeta, ja tempaa poweltani pois tuo werta janoo-wa wampphyri, joka wähitellen kaiken nesteen oleennostani imee.

Niilo (erikseen).

En hymärrä miksi kamoon lähestyä tätä neitoa, ja jos sen tehdä woisin, niin pelkäänpä, että kiellon saan. Ei! ensin walmistekfoon häntä isä.

Mauno.

Sä olet waiti.

Niilo.

Tyttärenne on melkoinen haaweksija, pitää itsensä jonkun lapselkaan lupauksen kautta sidottuna entiseen lemmittyhysä. Ei siis sowellu minulle koettaa häntä järkäyttää siitä, mutta teille hywin, koska olette ijänsä ja yhdesjä riippumat teidän molempain kohtalot.

Mauno.

Mitä woin, jos sydämmensä on vastoin?

Niilo.

Hänen kansansa jutelkaat tofi. Renties on sielunsa mua kohtaan wieras nyt, mutta muutos, äkkinenki, ei ole mahdoton. Hän luwailloon itselleen että ehkä juuri minä hänelle Luojalta olen määrätty; senlaisilla aatoksilla on joku salainen ihastuttawa waikutus neidon taipuwalta sydämmelle, ja se, joka äsken hänen silmissään oli mitätön, on kaunis nyt. — Oi, tehtäät parastanne, häntä kohtaan isän oikeutta kohtuudella käytän. Koettakaat mitä sana woi, kuwatkaat palawasti hänen eteenjä se onneton tila, johon Wiitala teidät taitaa syöstä, jos ei hän, tyttärensä, teitä tahdo pelastaa, joka kuitenkin on hänen woimasansa. Ehkä ei myös wahingoita saattaa hymmärtämään, että miekatkin siinä leikkisä wielä taitaa wälkkyä ja sydänwerta wuotaa.

Mauno.

Se ehkä tapahtuukin. Jos muuten hänestä en suorin, niin nähdä tahdon sen sonnifoiran werta kerran wielä. — Mutta huomaa, poika, kenen kanssa olet tekemisissä, niin, huomaa. Mitä sanois hän, saatunsa tiedon ottopoikansa naima-hankkeista? Kuinka lunset?

Niilo.

Minä Wiitalasta kiireen passin saisin; siitä ei epäilystä. — Mutta salattuna kaikki olkoon joku aika eteenpäin; koetanpa miten taidan häntä saattaa toiseen mieleen. Mutta jos en siinä onnistu, niin menköön Wiitala ja rikkauteni kaikki; niin woi-mallinen, korkea on lempeni kaunistä Elmaa kohtaan. Kaikki hylkään hänen tähtensä, ja waimoni ei tofi puutetta kärsimän ystä; sen tulewaisuus on osoittawa.

Mauno.

Mutta malta, mon cher. Eipä ole vielä käsissä Wiitalan huoneenhallitus; mistä siis tämä rahajumma?

Niilo.

Minä komean Wiitalan perillinen olen. Rahat ovat käsissäni, niin pian kuin löytyy tyttärenne nimi naimasuostumukseksesi, joka on tehtävä salaisuudessa. — Matellaa, herra, jo huomenna taidatte ottaa jalosti nostaa vasten Wiitalaa, seis-tyhänne ainiaaksi omalla kentällä, ja viimein, ja sinne olkoon pitkä aika, kallistuu pääne makuun lepoon tässä kauniissa Ruuselasissa.

Mauno.

Tule huomenna, Niilo, huomenna! Mitä voin nyt tyttärentäni kohtaan, koetan, mutta itse pitää sun hänen kanssansa haasteleman päätöksen, sen tahdon. — Huomenna; aikamme on tärkeä. — Nyt jätä minut. (Niilo menee. — Mauno yksin). Tyttärentäni, sulta pelastusta nyt toivon. — Hän käy laatuun sun miehellesi; niin, miksi ei? Wiikas on hän, reipas myös ja sydämmensä hellempi kuin luullaan. Sen huomasi nyt. Hän käy laatuun. — Tyttärentäni, tyttärentäni, nyt täytyy sielun taipua hädän vaatimusten mukaan. (Martti tulee). Mitä tahdot?

Martti.

En, herra parooni.

Mauno.

Onko tämä vastaus?

Martti.

Saanko luvan.

Mauno.

Sano!

Martti.

Reijakas! kohta luulen tässä wafaran paukkuwan.

Mauno.
Kohota, Martti!

Martti.
Mutta kuulkaat pieni neuvo.

Mauno.
Kuulenpa.

Martti.
Te lahjoitatte minulle kulta- ja hopea-kalunne ja muut kalliimmat koristukset, joita löytyy pesästä; minulla on taasen walta teille kaikki lahjoittaa takaisin, koska hirmumyrsky Wiitalasta on puhtaaksi laakaisnut Ruuselan.

Mauno.
Haa! se laakisee meidät kaikki tielle tietämättömälle.

Martti.
Hyvä siis jos on jotain nuasfamme sillä tiellä.

Mauno.
Martti, nyt närkästyn sinuun, ja jos et olis wanha, uskollinen palvelijani, niin ulos huoneestani sun heittäisin.

Martti.
Ja hywin ansaitusti, hywin. — Niin, niin, kaikki käy niinkuin käy, ja wakaasti katjelijin päältä, jos en muistelis tyttärtänne, joka on enkeli. Niin, hän on enkeli, mutta herra Niilo on perkele.

Mauno.
Mitä koskee minuun tämä mies?

Martti.
Hän tyttäreenne koskea tahtoo.

Mauno (erikseen).

Hän on jäljillä, hänen firottu katsantonsa tunkee läpi wuorten. (Ääneensä). Mitä tarkoitat? Sano suoraan, ja tämä selkaus pois.

Martti.

Siis käskette mun haastelemaan näin: Päästimeksenne tuon Wiitalan lohikärmeen fidasta mielitte tyttärenne uhrata, pafoit- taen häntä waimoksi herra Niilolle. — Luwallanne kysyn, eikö pyri tämä herra korean Elman syhdäntä kohden?

Mauno.

Kuule sitten totuus: niin on asia, mutta tästä ole ääneti kuin hauta; ja muista sanoneeni.

Martti.

Se on welvollisuuteni. — Kuinka hywänjä. Ihmisten olennon ja'an minä kolmeen luokkaan, jotka owat maa, helwetti ja taiwas.

Mauno.

Ja tämän jakauksen kanta?

Martti.

On naiminen. — Naimaton on maan päällä, onnettomasti nainut helwetisjä, mutta taiwaan ilosja tanssii onnellinen pariskunta. Mihin luokkaan joutuisi nyt tyttärenne herra Niilon kansja? Pelkäänpä, siihen toiseen. Tämä mies on tuhlaaja werraton, ja anna tuhlaajalle waikka miljonja ja pian haihtuu kaikki pois kuin akanat tuuleen. Voi tyttärtänne, jos kohtalonja tämän miehen kansja yhteen liitetään! Hän on ta- woiltonsja saastainen. Peeweli! hän nua inhoittaa kuin kärme.

Mauno.

Kaifeti nyt erehdyt. Luulenpa katsahtaneeni sywältä hänen sydämmeensä ja löytäneeni sieltä enemmän hywää kuin luulin.

Martti.

Tarkemmin katsokaat!

Mauno.

Sano minulle, Martti, miksi ei löydy yhtään vanhaa palvelijaa, joka ei ole nenäkäs ja kopea? Niin on ollut mailman alusta.

Martti.

Siis elämän järjestys, jota meidän täytyy kärsiä.

Mauno.

Mieltäni sä ärjytät, käy toimees, ukko, ja ole koskematta asioihin, joita et käsitä.

Martti.

Difein, herra parooni. Suutari pyyhkään lestisjansä. — Minkä hinnan määrääte stanporjaistanne?

Mauno.

Mene hiiteen, porjaines ja tallukfaines! Huolifinko niistä nyt? Ne hautaa suohon, tahi käske joukko perkeleitä ne syösemään järween korkeimmalta vuorenyrkältä.

Martti.

Siihen ensimmäiseen toimeen on minulla huono feltä, toiseen taasen huono usko. Yhteen perkeleesen uskon waan ja hän on Wiitalasfa, se wanha lohifärme. Hänpä meiltä riistää niin hewon ja härän kuin emakon nasकिनensa, jos ei kitaansa wiskata wiatonta, lempeäsilmäistä karitsaa.

Mauno.

Martti, nyt tahdon jäädä rauhaan.

Martti.

Jumalan rauhaan! herra parooni.

Mauno.

Tätä tietä, ja käske tänne tyttäreni.

Martti.

Karitsan saatan uhriksi valmistettawaksi. (Menee wasemmalle).

Mauno (yksin).

Sä sitteä ja uppiniskainen kani! Kuitenkin pelkään sun aawistawan oikein, pelkään että murheellisen tulevaisuuden lapselleni rakennan. Mä tiedän, ettei hän tätä miestä taida lempeä. Pitääkö siis minun wäluvoimin häntä syöskemän tahti ulos huoneestani Wiitalan werikoiralta syöstyksi tulla? Mitä teen? Kahden wirran-kierroksen keskellä wäikyn. (Elma tulee wasemmalta).

Elma.

Min tahtoo isäni?

Mauno.

Käy likemmä

Mun tyttäreni; asian tärkeän,

Mi kaiken elämämme onneen koskee,

Nyt sulle ilmaisen, mun Elmani.

Elma.

Za otfallanne wallitsewi yö,

Za kauheasti wääntyh huulenne.

Mun sydämmeni katkerasti kärsii,

Kun nuotonne näin synkeänä nään.

Di taiwaan armo, paista hänen päällens

Za poista tämä mielen pimeys!

Mauno.

Niin, armo taiwahan ja taiwas selwä

On täällä kohta ainoo suojani;

Mut taiwaan kans' on tunnoton ja kylmä
 Ja kylmempi wiel' armo jumalten.
 Nyt tietä häviön kaikf' ryhtäin käy
 Ja meill' ei ole pesää eikä luolaa
 Kuin metsän elävillä; eteenpäin
 Waan astelkaamme aina. Niin on laita.
 Sä otat kätees mytyn, minä sauwan.

Elma.

Mut emme epäele kuitenkaan.

Mauno.

Hän ei nua siirrä huoneestani! Kuule,
 Mun lapseni, mi on nyt päätökslein.
 Mä riitaweljein kanssa mielestelen,
 Ja jos ei kaadu hän, niin kaadun minä;
 Ja kaikki hywin sitten; wäshnyyt
 On rauhakammioonsa ehtinyt.

Elma.

Ja tämä onpi wakaa päätöksenne?

Mauno.

Jumal'awita! Mä hänen läwistän
 Tai nielee oman werein musta multa.

Elma.

Mua ennen päästä täältä, kuolema,
 Kuin näitä hirmutöitä näkisin.

Mauno.

Tofi löytyy pelastukseen yksi tie,
 Mut yksi waan, ja sinulla on woima
 Se awata, jos tahdot.

Elma.

Sanokaat,

Mill' ihmetyöllä tämän tehdä taidan.
 Mä kaikki onneksenne alttiiks annan
 Ja valmis olen mihin waaditte,
 Pait käymään vastoin Luojan käskyä.

Mauno.

Siis huomaa mitä sanon. Herra Niilo
 Sua ankarasti lempii, jumaloitsee;
 Hän sydämensä tunteet polttawat
 Sua kohtaan isällesi ilmoitti,
 Ja silmänsä kuin kaks tulta leimus.
 Suo sydämmes ja onnes hänen huomaans
 Ja naimakontrahtihin nimes piirrä,
 Niin pelastettu onpi isäs wanha;
 Niin, kohta, paikalla,
 Kun nimes liittokirjasfa waan löytyy.

Elma.

Mun isäni,
 Mä häntä koskaan lempiä en taida.

Mauno.

281. 8 Miss et?

Elma.

Mun sieluni on häntä vastaan.

Mauno.

Oi! keskustele jä waan sielus kansja
 Ja poista tummat, mielettömät tunteet.
 Mä tiedän, tämän miehen luonnosfa
 On paljon ylewyhttä löytywä,
 Jos luulemmekin ylenkatsetta

Tai röyhkeyttä tai senlaista muuta
 Hänen uroskasvoisjansa huomaavamme.

Elma.

Mun lempein ijankaiken leimuaa
 Waan häntä kohta, jolle kerran wannoin
 Uskollisuuden walan kuolemaan;
 Sen wannoin minä ja sen wannoi hän.

Mauno.

Mun saattaa närkästyään tämä puhees.
 Sun walasi on tyhjä, mitätön,
 Kosk' isäs tietämättä khlauti,
 Ja onnes liitit wihamiehein poikaan.
 Mut jättäkäämme tämä. Kuinka hywäns,
 Sun sydämmesi hirmuwaltias
 En olla tahdo. —
 Siis synkeet tunturit mun piirittää
 Ja toiwontähti ijankaikkiseksi
 Nyt kowan onnen mustiin pilwiin sammuu.
 Mut kohta wuotaa weri koskena,
 Ja tulfoon kuolema ja helwetti!

Elma (polwillaan isänsä edessä).

Mun armas isäni, ma rukoilen,
 Wieroittakaatte mielestänne pois
 Tää werinen, tää julma kostothyö.

Mauno.

Mä tytärtäni rukoilen, mut turhaan.

Elma.

Te multa mahdotonta rukoilette.

Mauno.

Sä multa mahdotonta rukoilet.
 En anna itseäni kaahata
 Kuin koira huoneestani ulos,
 Sen miehen kautta, jota mihaan;
 En myönnny siihen.

Elma.

Me nöyryhäämme sällimuksen alle,
 Niin rauha jälleen sybämmiimme palaa.
 Oi! jättäkäämme koto tämä
 Ja itsellemme toinen etsikäämme.
 Se waikk' on pieni maja, mutta ilo
 Ja rakkauts ja lewollinen mieli
 On majasfamme uskollinen wieras.
 Ja hallituksesta tän pienen huoneen,
 Sen asujanten rawinnosta aina
 Mä, kaswinisjareni kanssa,
 On äitillisen huolen pitävä.
 Osaamme kutoa ja neuloa
 Ja kullall' ommella, ja askareihin
 Jo aikaisin mä olen tottunut,
 Ja siitä kaswatustanne mä kiitan.
 Siis älkää murehtiko, wapaasti
 Waan ottakaamme vastaan kohtalomme.

Mauno (erikseen).

Saa! tämä fattuu, osaa kaikfialle
 Kuin säteet aurinkoisen kultaloimost'.
 Waan eipä auta, jyrkkä olla täythy,
 Takoa kiinteästi wiimeiseen.

Elma.

Te o'otte äänetön.

Mauno.

Mun tyttärein,
 Nyt sanojasi menettelet huffaan,
 Mun päätöfsein on järkähtämätön,
 Ma lujana kuin ikivuori seisoo.

Elma.

Te olette mun armas isäni.

Mauno.

Nyt en ol' armas; tuho lähesty
 Mun huonettain, ja karlaista mun täytyy
 Nyt sydämmeni kowaksi kuin teräs. —
 En kärsi tätä. Ylös, tyttärein,
 Ylös paikalla, ja heitä rukoukset.

(Elma nousee ylös)

Nyt jääköön tähän neuwonpitoimme,
 Mut huomenna jä lausu päätöfjes.
 Ja tätä ellös unohtaa:
 Jos tahdot, niin mun taidat pelastaa,
 Jos et, niin kuolen tahi kuoletan.
 Oi, kuolon sylihin mä halaan päästä! —
 Mun poikani, mun Paulini, jos kerran
 Sun vielä näkisin. — Sä kaunis olit,
 Ol' katsees tyyäni, wakawa ja kirkas
 Kuin puhtaan neitseän, mutta uskallus
 Kuin jalopeuran powessasi löytyi.
 Oi, tahtoisinpa ennen kuolemaani
 Sua kerran syleillä, mun poikani! (Menee).

Elma (yksin).

Oi, tahtoisinpa ennen kuolemaani
 Sua kerran syleillä, mun Tyhoni!
 Mi ihanuus, kun murhe meitä painaa

Ja muiden onnettomuus reutoilee,
 On muistaa lempeet' kuvaa kultasemme,
 Mi paistaa tänne mailta kaukaisilta
 Kynnelten sateen läpi. Oi, mun Tyköin,
 Niin kaunis kuni päivä autuuden,
 Mink' heluman sä sielulleni annat
 Kun muiston temppeleissä kanssas käyn!

(Hanna tulee).

Hanna.

Sisareni, minä tiedän sun sydämmes ahdingon; sillä kaikki olen kuullut. Suo anteeksi!

Elma.

Hän on mua kohtaan ankara.

Hanna.

Niin, ankara, ankara! Kuinka on mieltensä näin muuttunut?

Elma.

Hän wimmoisjansa etsii kuolemaa ja meriseen taisteluun kiirehtii, jos en kättäni ja sydäntäni anna Niilolle.

Hanna.

Mutta malta: et tarvitse kuin kirjoittaa nimes naimaliittoon, ja isäs on pelastettu.

Elma.

Mutta mitä luvannut olen, tähtyhyhän mun viimein tähtää, jos en häntä tahdo pettää?

Hanna.

Muistellaamme Niilon käytöstä tässä asiassa isäns kohtaan.

Elma.

Me olkaamme kuitenkin tekemättä väärin.

Hanna (erikseen).

Oliko tämä wääritys ja synti?

Elma.

Suomenna hän tahtoo kuulla päätökseni.

Hanna.

Ei, ei ole tämä synti eikä wääritys. Muista: Niilon hengen sun isäs kerran lunasti melkoisen summan kautta, josta juuri alkoikin köyhyytensä; nyt on hän, se kiittämätön heimo-
lainen, tilaisuudessa saman summan maksamaan takaisin ja perikabosta pelastamaan perheemme, mutta eipä tee hän sitä ellei hän palkinnoksensa, saaliiksensa saa sydäntäs, se häwyttö, kunniaton wintti. — So'aistu on isäs, koska ei hän hylki huo-
maa kaikkea ilkeyttä tämän kosijan käytkesjä.

Elma.

Nytpä näen kuinka suuri on wihan woima.

Hanna.

Niiloon enemmin kuin Wiitalan herraan hänen närkästyhä pi-
täis; mutta molemmille tapahtufoon oikeus. Että Niilo ijällesi maksaa, mitä hänen maksaa tulee, sehän ei ole muu kuin oikeus ja kohtuus. — Tule, sijareni, ja rohkeasti itjes warusta huomi-
miselji.

Elma.

Miten tulee minun tehdä? En tiedä, sijareni armahin.

Hanna.

Neuvoani seuraa. — Tule! (Renewät wasemmalle).

Muutos.

(Barooni Markusfen huone. Markus, Tyko, Pauli ja Drjö tulevat periltä).

Markus.

Sisään, iloiset herrani! (Suutaen vasemmalle). Wiiniä tänne, poika! Paifalla! — Istukaat, wieraani, ja olfaat huoneesfani kuin kotonanne, Seinen-wirran partahalla. (Istuwat ympäri pöytää. Wiiniä tuodaan). Teidän muistofsenne, herrat!

Drjö.

Herrat Gallian maalta.

Pauli.

Teitä kiitämme.

Tyko.

Kiitämme maljan edestä ja tyhjennämme sen pohjaan Suomen funniaksi.

Markus.

Mille tuntuu teistä hylmä Suomenniemi?

Pauli.

Meitä miellyttää tämä maa.

Tyko.

Me sitä rakastamme.

Markus.

Shmeellistä hylä. Mitä wiehättävää ja merkfillistä tarjoo teille sen luonto?

Tyko.

Paljon.

Pauli.

Meitä haluttaa tutfistella kansjaa, etenki sitä yhteistä.

Markus.

Tiedänpä teidän sen uuden hengen lapsiksi, joka parhailaan on ympärileviämässä tässä Euroopassa, ja joka viimein waltakunnat ja kaiken järjestyksen kumoo ja ihmiskunnan häwitukseen saattaa, jos ei sitä ajoissa estetä, kuristeta, että waikenee hän ijankaikiseksi williwaltansa saarnaamasta. Wälttämättömät owat täällä etewhyden oikeudet ja säätyin pykälät. „Tee talonpojalle oikein, waan älä hywin“, se on wakuutuseni alamaisiani kohdellesa. Zumal' awita! hälle oikeuden teen, en kynnen-mustan wertaa wäärhyttä, mutta jos hän pyrstöjänsä tahtoo röyhistelä, niin . . .

Drjō (erikseen).

Katjos hänen silmäripseitänsä ja kauhistu. Nyt laukee sieltä kowa ampuma. — Hyr!

Markus (lyöden nyrkkinsä pöytään).

Keppiä selkään!

Drjō.

Saa!

Markus.

Saa, Drjō! Oletpa suuri weitikkä, sen tiedän, mutta pidänpä sinusta, waikkei löydy sinussa pisarata aateliwverta.

Drjō.

Ei pisarata. Se on puhdaasta, herra.

Markus (nauraa).

Mutta juo, sinä junkkari. Suokaat, herrat. — Jos, katjesellesjamme mailmaa, eri lailla aattelemmekin, niin olette nyt kuitenkin wierainani, ja onneton se, joka teitä huoneessani loukkaa. — No, mitä aattelette herrasta Kuuselasasa, jossa käwitte eileen?

Tyko.

Hän tuntui kelpomieheksi.

Markus.

Sa hän on kuitenkkin pahin vihamicheeni.

Tyko.

Skävä asia. Se tietysti häiritsee elämäme rauhaa.

Markus.

Ei hätää.

Tyko.

Epäilenpä. Mutta toivokaamme tämän vihan viimein karkoittuvan kauwas ja ystävyhden astuvan sen siaan.

Markus.

Ennen teidän Ardenni- ja Pyrenean-wuoret toinentoistaan käywät suutelemaan, kuin sowingtoon me; ei elosja täällä eikä tuolla, kylmän handan toisella puolla. Tultuamme yhteen helwetisjä, jäästämme pä perkeleiltä kaiffi waiwat meitä kohtaan. Kas kuin me oikein toinentoistamme siellä kouristeleme, niin laskewatpa tulihaarunsa pimehden enkelit ja katselewat meitä suurilla silmillä. Jos joutuisimme yhteen taiwaasja, joka tosin olis kepponen, niin toinen meistä sieltä Pietarin ulospotkaista täytyis.

Pauli.

Ankara wiha, ja läheisimpien naapurien välillä.

Markus.

Mäistä tienoista hänet kohta siirrän, se on wallasjani.

Tyko.

Millä keinolla, herrani.

Markus.

Tämä on asiamme: Wuotta wiisitoista sitten, lainasin hä-

nelle summan rahaa, luvaten sitä häneltä ei ennen vaatia kuin tämän ajan mentyä, ja nytpä on se mennyt. Tuomio on jo kädessäni, ja kahden, kolmen auringon kiertyessä on sekä talonsa että suurin osa irtaintansa minun, ja maantiellä seisoo mies. — Triumpf!

Tyko.

Eikä armoa yhtään?

Markus.

Wiimyytystä ei tiimaakaan, se on päätökseni.

Pauli.

Herra parooni, teidän maljanne juon, toivoen teille onnea kahden kartanon hallitsijaksi.

Markus.

Minä kiitän, herra Bertram. Niitä kuitenkään en hallitse enään kauvan, kohta heidän kaikki ottopokani haltuun.

Tyko.

Närettömästi lienee hän teitä kohtaan tästä kiitollinen.

Markus.

Olenpa huomannut hänen rakastavan minua hellästi kuin oma lapsi, ja stewä on kähtöksensä kaikin tavoin. Ja kuitenkin, vuosia muutamia sitten, hän riehui, niellen elon hekkumaa; mutta myrsky asettui ja myrskyn jälessä tuli kaunis ilma. — Kiltti poika aina siitä asti koska otin hänet huoneeseeni.

Tyko.

Oman poikanne teiltä tempasi onni armoton?

Markus.

Hänet tappoi jota.

288. n Tyko. Ja siitä olette varmaa?

Markus. Uskottawa asia. Tosin haastelee maineet ristiin.

Tyko.

Jos hän palaisi kotihinsa talaisin?

Markus.

Isän kotoa ei ole hänellä enää.

Tyko.

Olettepa isänjä te.

Markus.

Häntä en tunne, hänet olen hylännyt.

Tyko.

Roma oli kaiketi syhy tekoon niin kowaan teittä.

Markus.

Hän ei käyttänyt itseänsä isäänsä kohtaan niinkuin pojan tulee. Piina ja kuolema! hän kihlasi vihamieheni tyttären, ja tästä sain vasta tiedon koska hän jo oli sotaretkellänsä.

Tyko.

Mutta jos hän ylenantais entisen morsiamensa.

Markus.

Niin on hän wintiö, ja kassinkerroin hänet hylkään.

Tyko.

Mutta jos morsian hänet pettäis.

Markus.

Yhtäkaikki; hänet olen hylännyt, ja siihen antoi hän nulle syyn.

Eyko.

Yhtä kysymystä olen mietiskellyt: Kylmenistö koskaan lem-
men linna häntä kohtaan, jonka suonisja oma veremme virtaa?
(Hetken äänettömyyttä).

Markus.

Herra, hän on minun lapseni. Totta sanoen, häntä muis-
telen usein. Urhea poika ja sanasansa pyshyvä aina wimmaan
asti; perintö weressä. — Waan, mitä päättänyt olen, seisoo,
seisoo ijankaikkisesti. Tieto aina päätöksesjämme pyshyneemme
antaa ehjyyden tunteen, woiman hirmuisen, ja katsanto säkeniä
iskee. — Mitä, jos sanani söisin, jota ennen en ole tehnyt?
Mitä, jos kokiilija monivuotijesta kokouksesjansa äkisti kadot-
taisi puolen? Ei! Niin olfoon kuin määrätty on. Oma poi-
kani on perinnötön, ottopojalleni tulfoon kaikki.

Eyko.

Mitä, jos nyt myöskin hän, näin sanon leikin wooffi, ru-
peisi kiestomaan tätä kiellettyä hedelmää, siihen pafoitettuna sen
sokean jumalan nuolelta?

Markus.

Kohta säätöfjeni kumoon, hän marsfikoon Wiitalasta, ja
kerjäläinen maantieltä saakoon kaikki. — Suomatkaa: kuoltuani
on suurin wihamieheni herrana tässä, jos ajoisja en katsoisi jon-
kun toisen etua; sillä hän, jolta kerran sain hengen ja hän, joka
tätä herra Maunoo on kantanut rintansa alla, he syntyisin olit
samasta kohdusta.

Eyko.

Ja futuwihapa taitaa näyttää näin hirweän karwan.

Markus.

Totta, mun herrani. — Mutta juoqaat; te myös, herra Bertram, ja poistakaat tämä alafuloinen muoto. (Niilo tulee).
Donnerwetter, mon cher Niilo! Oletko viimein kotona?

Niilo.

Suojaat anteiksi, isäni, anteiksi, herrat. Wiivohinpä kauwenmin kuin tahdoin. (Tstuu toisten seuraan).

Markus.

Mutta hifootpa, poikani.

Niilo.

Sahastanne ratsastin yli kiviisen mäen.

Markus.

Nytpä jäähdytä kuumuutes. (Kaataa hänelle wiiniä). Täsjä, mies! — Ja nyt, herrat, juon minä pohjaan ja toiwon teille hywää yötä.

Pauli.

Hywää yötä, herra parooni!

Tyko.

Maatkaat makeasti!

(Markus menee wafemalle).

Niilo.

Makeasti, mun isäni! (Grikseen). Hywä että menit. Nyt aika huimaus; sillä tämän kohtuullisen elämän kautta, jota mun nähn wuoksi täsjä täytyy elää, itselleni liikamäärän koloon woi-
mia, ja mieli temmeltää. — Mutta hywällä tiellä owat asiat; toiwio paistaa kirikkaanmin kuin koskaan ennen. (Ääneensä). Ys-
tämät, tyhjentäkäät klasiinne ja täyttäkäät ne uudestaan jälleen.
Minä paikalla kumoon kaffi. (Zuo pohjaan kaffi klafilliista).

Tyko.

Olettepa wauhdissa.

Miilo.

Wihoisfani juon.

Tyko.

Miksi wihoisfa?

Miilo.

Kirous! Tulenpa Kuuselaista, ja parastani olen foettanut
saattaakseni näitä naapureita sowingtoon, mutta mahdotonta. (Suo).

Tyko.

Sammumattomaksi tuntuu heidän wihanfa.

Miilo.

Sjanfaikkifesti.

Tyko (erikseen).

Katsokaamme kuinka hän itsensä tässä afiasfa kuwaa. (Ää-
neensä). Ankara oli kaiketi tämän wihan alkufyh?

Miilo.

Waltiolliset erisenrat sen syunyttiwät. Jos teitä miellyt-
tää, niin tahdonpa teille kertoa tämän nähtelmän, jossa minulla
myös oli oja toimintoon; sillä misjä jotain uskallettawaa tar-
jotaan, sinä kernaasti olen minä. — Mutta olenhan lapsikas
haastellesfani niskani poikki. Oh! hymät herrat, siitä, jota nyt
käyn kertoilemaan, mun taidatte saattaa hirteen; majesteetin ri-
kofifesta, näettekö, niinkuin se kuuluis, ja syystä kyllä, ystävät.

Tyko.

Olfoon teiltä kertomatta se, jota katuisitte.

Miilo.

Olettepa ystäwiäni, ja menestykää huoneesjamme kauwan.

Tyko.

Teisjä olemme aina kohdanneet hyvántahtoisuutta.

Miilo.

Moinen maljanne, towerit! (Zuovat). Zuo urheasti, mun Drjöni. Sinä tiedät kaikki.

Drjö.

Yhtä ja toista, mutta siitä ei mitään.

Tyko.

Hänen poskillansa jo wiini hohtaa.

Miilo.

Näin oli tapaus, kumppanit: Sommoinentin aika sitten, koska olin vielä nuorukainen, mutta sydämmellä liekehtiwällä ja kummiata himoowa, wiskasi kohtalo meidät, herra Markusen, Maunun ja minut howi-ilmaan, jossa silloin kiiwaasti riehui eriseurain myrskyt. Samaan liittoonpa kuuluimme silloin Markus ja minä niinkuin nyt ja ainakin. — Oliwa tekeillä nerokas tuuma, taitawa juoni, tarfoittaen kumota silloisen hallituksen ja tuon aatelistolta oikendella wihatun talonpoikaluninkaan ja jälleen teloillensa saattaa asiain entisen tilan. — Päämaalia kohden jo kaikki tarkasti kulli, mutta astuipa äkisti eteemme tuo tunto-arka Mauno ja katkaisu juonemme. Hän wainusi aiķeemme ja uhkasi ilmi-antaa koko seikan, jos emme kohta pysähisi kapinoitsemasta. Häntä uhkasimme takaisin, sadattelimme asiaa pitämään salassa, mutta turhaan, järkähtämättömästi käwi hän lupauksensa täyttämiseen. Silloin julmistui Markus, wetosi miekkaan, ja pian kohtasivat nuoruuden-ystävät toinentoifensa taistelotanterella, jossa kiukkuinen onni Markusen haawoitettuna maahan kaatoi. Niin tapahtui, ja siitäpä heidän ääretön wihansa.

Tyko.

Ja siihen myös päättyi waltiolliset tuumamme?

Niilo.

Kaikki. Mutta pahoin olin jesaunut asiaan minä, jonka
 sia oli etunenässä. Köysi tai pyövelin kirves ei ollut enään
 kaulastani kaulana. 292.6

Pauli.

Te pelastuitte kuitenkin.

Niilo.

Hän, joka mun waaraan saattoi, mun pelasti taas.

Tyko.

Herra Mauno? Uskonpa hänet ylewäksi mieheksi.

Niilo.

Sydän kultainen ja rehellinen mieli on miehellä, se wi-
 hansuopansakin myöntää täytyy. — Häntä kaimeli että hän tiesi
 saattaneensa piilun heimolaisensa niskalle, ja huomasi, että ra-
 halla, joka paljon woi, henkeni vielä taitais lunastua. Siihen
 tarwittawa summa, jolla juuri hän aikoi maksaa welfansa Mar-
 kuskulle, oli hänellä kädesä ja sillä hän mun päästi kuolemasta,
 hän mun sitoi ja päästi. — Tästä istun nyt, kohta haltiana
 Wiitalan ja Kuuselan. Mutta peijakas! wiskaisenpa pian kaikki
 kädestäni taas. Minä Onnetarta kiusaan.

Tyko.

Mitä sanotte?

Niilo.

Sydämmeni mun kenties pakoittaa tehoon, joka multa siir-
 tää kaiken maallisen hyvän. (Grittäin Orjolle). Neito on huo-
 menna minun. Uskotko?

Orjō.

Häntä terwehdellä kuluta.

Tyko.

Miksi kadottaisitte kaiken tämän rikkauden, jonka omistajaksi jo olette määrätty?

Miilo.

Miksi hylkäsi herra Markus oman poikansa, teki hänet perinnöttömäksi? Siitä syystä, että poika kihlasi Ruuselan tyttären. Minä samoin teen ja kadotan kaikki paitsi häntä. — Mutta nytpä ilmaisin tärkeimmän salaisuuteni. (Erikseen ja nous-tuaan istumasta ja viskattuaan tuolinsa vihaisesti nurin). Häviö-tys ja kuolema! Että olen näin karttamaton. Se firottu wiini!

Tyko.

Mikä waiwaa?

Miilo.

Eipä mikään. Mutta jos kaiken tämän nyt olisin ilmoit-tanut wintioille . . . Mutta teiltä en tarwitse waatia salaisuus-den lupausta. — Ei! täytyypä teidän mulle luwata kaikki pi-tää kätöksä.

Pauli.

Ollaat rauhasja; jen lupaamme.

Tyko.

Kunniamme nimessä. — Mutta tämä epäilyksenne ehkä loukkaisi meitä.

Miilo.

Olenpa kokenut mies.

293.16 Drjō (asettaen Niilon tuolin siollensa).

Mutta istu ja ole iloinen taas.

Miilo (istuu).

Iloinen, iloinen! Suokaamme!

Tyko.

Teidän muistofenne!

Pauli.

Ja kaiffi leuottomuus pois, herra Niilo.

Tyko.

Mitä ilmoititte, on luonnollinen asia, luuallinen ja ihana.
— Te lemmitte tätä neitoa?

Niilo.

Sunäl'awita! jen teen.

Tyko.

Kaunis tyttö, ja siwäluontoisempi hän tuntui myös.

Niilo.

Miin, eikö ole hän kaunis? Ihanat filmät!

Tyko.

Kuin tähteä kaffi.

Niilo.

Kirkkaana otja kaarteileijse.

Tyko.

Kuin kesäpäiwän taiwas.

Niilo.

Ne kiharat fitten!

Tyko.

Sämäräiset pilwet taiwaan korkeudesfa. Eshä jos sais
niiden yöhön!

Niilo.

Mikä sywä, hellä ja lempeä ääni!

Tyko.

Kuin läntisen hyminä lehtilaaksoissa.

Miilo.

Ja hänen suunsa! Herttainen! Niinkuin naisen suu, niin on myös Mutta tähtäileepä minua silmäne kuin (nauraa) mustasukkaisen.

Tyko.

Ja olisiko ihme?

Drjō.

Erehdytpä, Miilo. Herra Charlemagne on samassa asemessa kuin Pohjan susi.

Miilo.

Hänellä on itsellään. Kaunis tyttö? Suokaamme hänen maljansa, ja toinen minun kultaseni muistoksi.

Tyko.

Hänen lempensä lienee totinen ja luja, ei huoli hän waikka menis teiltä rikkaus kaikki?

Miilo.

Niin kelpaan tofi. Mutta toivo, pyyhäkseni kuitenkin perintö-oikeudesjani Wiitalaan, ei ole vielä haihtunut. — Markus ja minä olemme aina waltiolliset liittolaiset, mutta katselipa oma poikansa alati elämätä toiselta kannalta, ja eroitus tainkaltaisissa wehkeissä on woimallinen katkaisemaan liikeisimätkin heimouden siteet ja williwieraista tekemään lujat ystävät, liioinkin koska seistään vielä haarniskoittuna tanterella. Siis ehkä katsahtaa herra Markus tähän hankkeeseni wähän leppeämmällä silmällä kuin silloin koska kysymys oli omasta pojastansa. — Kaikki toimon käywän hywin.

Tyko (erikseen).

Eikä ole toimeesi ilman perustaa.

Niilo (erikseen).

Etpä myönny siihen, elatusifäni ankara, sen tiedän, mutta tiedänpä myös mihin sulle annan matkakirjeen. (Ääneensä). Ihana tyttö! (Zuo). Sulawa juu! Miin, lemmekäs impi! — Mutta kuitenkin minä, mies hurja, wallaton, näitä Melpomenekasvoja kawahdan, häntä kainoon ja lempiin kuitenkin; sillä yhteys tämänkaltaisen naisen kanssa, yhteys niin liekeinen kuin luonnon suloinen ja salainen asetus waatii, siinä on ihastus ihmeellinen.

Dyko (erikseen).

Sinä saatana!

Niilo.

Dyfi seikka kuitenkin, dyfi lapsellinen asia tässä tahtoo juonitella. Mhuupa niinkuin joku tumma pelko neidon posesissa, että palaisi vielä sotaretkeltänsä entinen sulhaisensa, petoksesta soimaten entistä morsiantansa. Muutoin on tämä ensimmäinen lemmittynsä jäänyt hänestä jo kauwas unohduksen sumuun.

Dyko (erikseen).

Tästä tahdon warmuuden.

Niilo.

Mutta huomenna on kaikki päätettävä. Tuli ja wäläys! Huomenna! Dyjöö, käy puhemiehekseni koreasti sinä.

Dyjöö.

En, ystävänäi armahin.

Dyko.

Tässä, herra Niilo, teille sydämmienne ambassadeur. Suo-
faat mulle käytettäväksi tämä toimi.

Pauli (erikseen).

Mitä!

Yrjö (erikseen).

Mies hulluttelee.

Riilo.

Te, herra, te mielisitte tulla puhemiehekseni! Olettepa liian hyvä. — Mutta sopisko tämä muukalaisen?

Tyko.

Hywin, miehen joka on syntynyt Champagnen kultaisilla rinteillä. Ja enkö ole teidän sydämmellinen ystäväanne? Reidon tunnen myös. Kaikki sopii hywin.

Riilo.

Hyvä, mun herrani! Ja nytpä keksin sukkelan keinon, joka kaikki esteet lemperi tieltä laajaisee pois, nimittäin jos siihen suostutte.

Tyko.

Mitä on tämä?

Riilo.

Ui! ilkeä nimipä sillä on, walheeksi sitä tutjutaan; mutta ainoastaan tyhvät tuffipäiset, ahdasrintaiset eivät näe että löytyy tätä olentoa kaksi lajia: yksi heistä on alhainen, petollinen, maassa matelewa kärme myrkyllisellä hampaalla, mutta toinen poutapääshtysenä livertelee, rakennellen rauhaa ja sowingtoa. Ja tämänpä tahtoisin pistää poweenne nyt. — Uljaat nappaukset, herra franskalainen. Olettepa miehen, herra Markuksen pojan kumppani, joka sotakentälle kaatui, hänen viimeisen rukouksensa kuulitte, sen lupasitte täyttää, jos sota teidät kuolosta säästäis. Ja pyhsipä hän teitä terveisensä saattamaan isällensä ja morsiamelleen täällä, ja sitten hän silmänsä unimisti ijankaikkiseksi. Nyt, sodan melsteistä elossa, olette lähtenyt reisuihin ympäri maailmaa, ohjaten myös suuntanne tänne synkeään Pohjoiseen, jossa löytyy kuolleen sankarin morsian.

Yrjö.

Mutta käykö asia päisin enään? Mitä vasta monen päivän päästä hän ilmoittaisi sanomansa?

Miilo.

Minoastaan ämmät ja liprat miehet ovat mieluisan kerkeät sanomallaan, huolimatta onko se ilon vai murheen sanoma. — Asia käy laatuun, ja turhasta lewottomuudesta se pelastaa tytön. Kuolleeeksi tiedämme miehen warmaan, mutta neito luottaa uniin ja alkain ennustuksiin ja pelkää hänen takaisin tuoloansa. Mutta tämä juoni, tämä viaton kavaluus furjan pelkonsa karkaisee ja saattaa onnen Kuuselan kauniille tyttärelle. — Mitä sanotte, herrani?

Tyko.

Mitä lupasin, sen täytän, enkä unohda esitystämme, josta kenties on hyöty teille molemmille.

Miilo.

Kätemme!

Tyko.

Tässä.

Miilo.

Divallista! — Enemmän wiiniä! Ihanassa hourauksessa meiltä menköön kaunis kesä-yö. Enemmän wiiniä! (Nene oikealle).

Pauli.

Mitä, ystäväni! Kävisitkö narritukseen?

Tyko.

Puhemieheksensä rupeen. Paras keino neitoa koetella?

Yrjö.

Katso mitä teet.

Tyko.

Mitä olen luvannut.

Pauli.

Se ei tapahdu.

Tyko.

Ken taitaa mua estää?

Pauli.

Tyko, jua rukoilen: ole järkewä.

Tyko.

Tehtäväni teen. — Di kuolema! Minä kohta, kohta joko itseni ilmoitan tai siirryn pyrstötähden kaukamatkoihin tästä ihanaasta helwetin auringosta, jolla mua puoleensa wetää ja taasen puolestaan ja wiskailee häwityksen kylmyyteen. — Mikä tuska tämä teeskellys isämme huoneissa! Tätä leikkiä en kestä, henkeni tukehtuu! (Menee kiivaasti ulos).

Drjō.

Säntä turhaan waroitamme.

Pauli.

Isänjä pää, itsepintainen ja wäkiwaltainen, mutta sydämensä, lahja oivalta äitiltänsä, kaiken hywyhden ja lemmen tuliaarre on. — Nyt hän riehuu. Di, Tyko! pelkäänpä, että päälles wedät kowan kohtalon.

Drjō.

Kuinpa suortuu tämä wyhti, kuinpa loppuu leikki wiimein?

Pauli.

Pahinta pelkään. — Mutta tästä lähti hän wimmoisensa. Minä seuraan häntä. (Menee. Niilo tulee wiinipullo kädesä).

Niilo.

Ystävämme owat menneet?

Drjöö.

Suokaamme heidän nauttia hetki raikasta ilmaa.

Niilo.

Meidän nauttiesimme wiinimarjan nestettä. — Suo, Drjöö! Kohta, toivon minä, häisäni klaseja kilistelemme. — Vielä olen vapaa, mutta pian se enkeli nun lujasti kahleisijnsä sitoo.

Drjöö.

Lujasti kuin enkeli Mikhael sitoi Lufiferuksen helwettiin. (Suo, Niilo katselee häntä tarkasti).

Kolmas Näytös.

(Sali Ruuselasfa. Elma ja Hanna tulewat wafemmalta).

Hanna.

Nyt uljautta waan ja viimein kaffi
On purjehtiwa toivon satamaan.
Käy miettimättä esiin; oikein teet
Ja järjellisesti, sen tietää mahdat.
Niin tahtowatpa itse taiwaan woimat,
Ett' ansaitun saa wäärhyys rangaistuksen
Ja palkkans hywyys. — Ole huoleti
Mun sijärein, käy toimeen wakawasti.

Elma.

Mä ankarasti pansjaroittuna
Nyt seison tässä; peli alkakoon.
Ja jospa oiskin mieli synkeä
Kuin syksyn yö, niin ilon naamarin
Nyt murhe-kaswoilleni panna tahdon,

Ja mitä katteraksi sydän kuiskaa,
Sen ilmoittakoon ihanaksi kieli.

Hanna.

Raiff' omistukoon! —
Mut isäs, luulenpa, jo lähestyy.
Mä riennän pois ja tämä päätökses
Se nähyköön kuin muutos, syntynyt
Sun omasta, wapaasta mietteestäs,
Waan ei mun kehoitukseini kautta.

(Menee).

Elma (yksin).

Miin; käyköön näin, ja koska on se tehty
Miin owi Tuonen mulle auekoon.
En pettää taida Tyhoa, mut isäin
Mun täytyy pelastaa; se pelastus
On kuolemani, koska Niiloalaan
En pettää taida.
Di tuskan päiwä! — Mutta Kalman herra,
Miin toiwon, minut päästää. Niennä, riennä
Mua syleilemään, kylmä sulhainen!
Tul', painu vasten sydäntäni kuumaa;
Sun muutoin wäkiwallalla mä tempaan
Pois hantaan morsiusunta kansjain maata.
No, ellös wihastuko minuun, taiwas,
Kun muuta tietä syömmein tuskasfa
Ei silmäin näe, ellet itse jä
Pian päätä elämäni kuumetta
Ja walmista nua matoin morsiameksi.
Mä toiwon toki, että tämä liekki,
Mi tummasti jo liehkuu lampusjansa
Pian näisjä myrskhyisjä on sammua.
Myt hetki vielä woimaa, wireyttä,
Ja fitten pääni alas kallistan

Kuin laastuva sukkanen.

(Mauno tulee oikealta).

Tuoss' isäin. Tule teeskelyksen henki,

Nyt, murhe, ilon aurinkona loista.

(Mäneensä ja lähestyen isäänsä).

Mun isäin, toivon hyvää huomenta!

— Mauno.

Mun tyttäveni, minä kummastun.

Kuin päivä katfantosi säteilee

Kun murheen muotoa mä warvoin sulsta.

Sä olet iloinen?

Elma.

Näin koska murhe

Täällä ilon vaatteukseen pukeu?

Mauno.

Ei koskaan tätä tulen wälkynää

Voit näyttää kasvot synkkämielisen.

Mut mistä ilos? Mihin päätöfseen

Nyt olet tullut asiasjanne?

Elma.

Mun lempein voimall' uudella nyt hohtaa.

Tän' yönä paljon häntä muistelin.

— Mauno.

No ketä muistit, lapsein?

Elma.

Milloa.

Mauno.

Sä lempifitko häntä?

Elma.

Ei ruma ole hän; ja ihailenpa
 Mä käytöstänsä rohkeet', uljasta
 Ja aina miehukasta olentoa.
 Hoo, piikkipartansa ja kiharansa
 Se häntä foristawat oivasti,
 Ja äänensä on niinkuin raudan kalke. —
 Mut mikä käännös! Tätä kaikkea
 En hymärrä. Mä rakastanko häntä? —
 Sen tiedän, että tämä lempeni
 Ei armahinta, korkeimpata ole,
 Ei sitä pyörryttävää houtrausta
 Mi taiwaan tienoon meidät nostaa
 Ja saattaa wertaisiksi jumalain,
 Ei ole tämä sitä.

Mauno (erikseen).

Synvästi

Sä lemmeit Tykoasi; sen nyt näen.

Elma.

Mut sanotaanpa: tämä rakkaus
 Tuo harvoin meille onnen maallisen.
 Miks'ei, miks'ei? Se onko ylellisyyhs?
 En usko sitä, koska äärettömyhs
 Ja pohjattomuus lemmein mitta on. —
 No, miten ollee. Näitä kaikkia
 Mä mietiskelin yönä menneenä
 Ja kauppaakirjaan nimein piirtää päätin.

Mauno.

Miks' otjallas on tämä helmilaste?

Elma.

Sen helle sielusfani esiin tuo,
 Kun sinne tänne sydämmeni vetää.
 Te ootte tyytyväinen, isäni?

Mauno.

Tää on siis mieles vapaa taipumus?

Elma.

Työn järjellisen tekewäni luulen.
 Mä sanoin: nimeni mä kirjoitan;
 Ja enemmänhän ette multa waadi?

Mauno.

Mun armas tyttäreni, wanhan isäs
 Sä pelastat.

Elma.

Ja siitä isoitsen.

Mauno.

Mut woi, jos minun tähteni
 Sä oman onnes ijanlaitijeksi uhraat!

Elma.

Mua Jumal' auta.

Mauno.

Tuskasj' olet, haa!

Elma.

Mun isäin, miksi tämä epäily?
 Mi teille onneks on, se mulle myös.
 Mi uhraus on meiltä suuri hälle,
 Ken antoi meille elon kipenän?

Mauno.

Sua Herra suojeltoon, mun hyvä lapsiin!

Elma.

Ken tulee? (Tyko tulee periltä).

Mauno.

Herra Charlemagne! Terwe tuloa! Misjä towerinne?

Tyko.

Uusin tulen ja ajan toisen asiaa, ja olenpa kenties liian rohkea. Miin, pyyhänpä puhutella tytärtänne ja kahdenkesken.

Mauno.

Miksi juuri kahdenkesken?

Tyko.

Teidän luvallanne, minä olen herra Niilon lähetysmies.

Mauno.

Siis on hän jotain teille ilmoittanut?

Tyko.

Asiasta joka koskee kahta sydäntä.

Mauno.

Mitä! Eikö katso hän sen vaatiwan juurempaa kartta-waisjuutta, koska kaikki vielä joku aika tuonnemmas pitää oleman sywänä salaisuutena.

Tyko.

Teitä kummastuttaa, että hän näin tärkeästä asiasta on antanut tiedon wieraalle, mutta wieraus käy tuttavuudeksi, ystävyydeksi. Luulenpa näiden muutamien päiwien opettaneen

meidän joteskin tuntemaan toinentallemme; ja taidanpa sanoa herra Niilon luottavan minuun lujasti, eikä pety hän siinä. Minä olen kunnian mies. Asian salaamisesta olkaat suruton, herrani.

Mauno.

Minä jätän teidät. (Menee).

Tyko (erikseen).

Ajattelemattomastipa tekisin jos kävisin kertoilemaan jutun, jonka hän mulle saneli. Ja luulenpa niin ankaraa nostokantea tässä ei tarvittavan; hän vähemmällä myöntyy, sen katseensa loimosta jo näen. (Ääneensä). Anteeksi, fröökini; sillä kaiketi kowin julkea ja sopimaton on teidän silmissänne tämä toimeni. Mutta huomattaat: minä olen maasta, jossa aatos lentää tekoon leimauksen wauhdilla, ja silloin wäikkyvät kaikki arwelukset jalkaimme alla. Ja syh siihen, että herra Niilo näin hellässä, arassa aitasja heittää toimituksen toisen huomaan, on ihmeellinen kainous luonnosansa, niin hän itse on wakuuttanut. Ja sentähden, fröökiniäni, rohkenen minä nyt käydä hänen puhemieheksensä.

Elma.

Teitä pyyhän istumaan, mun herrani. (He istuvat).

Tyko (erikseen).

Tämä katsanto, taitaahan se enkelit lankeemuksen wietellä. Mutta nielkään mun pimeyden kurimus, jos horjahdan. (Ääneensä). Niin, tämä herra Niilo on minulle ilmaissut, että lempii hän teitä.

Elma.

Sen on hän ilmoittanut isälleni.

Tyko.

Mutta ei teille?

Elma.

Ei. Mutta isäni ja minä asiasta joteskin olemme keskustelleet.

Tyko.

Ja mitkä ovat näiden keskustelemisenne seuraukset?

Elma.

Ovat hyvin suostolliset Niiloa kohtaan, nimittäin jos hankkeenja on wakaa.

Tyko.

Hänen himonsa teitä kohden pyrkii woinnallisesti. — Hän on siis teidän mielikuvailuksienne esineenä?

Elma.

Enpä kiellä, että on aatokseni paljon häneen ollut kiinnitettyinä näinä viimeisinä aikoina.

Tyko.

Te myönnytte häntä seuraamaan halki elämän saaren?

Elma.

Ujan pituudessa taitaisinko hänelle täysiksi olla?

Tyko.

En käy sitä wannomaan. Mutta nyt hän teidän tähtenne ei öitten lepoa nauti; werensä kuohuu kuin syhshjesällä sen ylewän kuninkaallisen härkähirwen weri. Mutta eihän ole tämä halajamisenja toiwoton? Te häntä sydämmestänne lemmitte?

Elma.

Tämä syhynys mun saattaa punehtumaan, herrani. Ihanaata lemmityllemme se onpi tunnustaa, mutta kainostelemmepa

siihen muille antaa vastausta. — Olenhan vielä aivan wä-
hän tuttava kanssanne.

Tyko.

Kuitenkin hymmärtäväni luulen tämän punestumisenne syyn.

Elma.

Teidän oikein siinä toivon tuomitsewan.

Tyko (erikseen).

Sä lemmit häntä. (Mäneensä). Tässä ariassa on teillä
ehkä joitakin epäilemiisiä, jotka ovat perustetut jo warhaisempiin
kohtauksiin sydämmenne tarinassa. — No, älkää katsoko minuum
noin ihmetellen ja älkää pahaksi panke, jos lemmittyne, Niilo,
olis myöskin tästä wirkanut jotain ystävällensä.

Elma.

Eiis tiedätte?

Tyko.

Että Wiitalan pojan kanssa te olitte kihloissa, hänen kans-
saan, joka vuosia muutamia sitten läksi sotaretkelle, ja jonka
kohtalo nyt on kätetty teiltä pimeyteen. Tiedän myös eron-
hettellänne tehneenne wakaan walan, ja juuri tätä walaa luulee
herra Niilo teidän muistelewan lapsikkaassa omantunnon sai-
raudessa. Niin, nyt kysyn teiltä, arwokaas fröökkinä: katsotteko
tätä uskollisuuden walaa, jonka wannoitte entiselle sulhasellenne,
tärkeäksi, ijanakaisijesti sitowaksi, waiikka se wannoessanne kuu-
luikin niin?

Elma.

Te käytte pitkälle.

Tyko.

Tätä rohkenin kysyä.

Elma.

Sa teille nun taasen punestuen wastata täytyy: huiken-
telo on naisjuwon perisynti.

Tyko.

Unohtanut olette siis ensimmäisen ystävännne?

Elma.

Minua waiwaatte, herra.

Tyko.

Minä anteiffi pyydän.

Elma.

Mutta kysymyksellenne vastaan taasen: heikko, huifenteleva on kurja nainen.

Tyko.

Sepä hänet helläksi tekee.

Elma.

Ja se hänet langettaa, hylätyksi tekee. Löyhyypä kuitenkin naisia, sen tiedän, joita ei Tartaruksen pimeys eikä herraus taiwaan horjumaan saattaa vois. Mutta miksi haastelen wainuudesta enään minä? — Nyt kaiketi ylenkatseen silmällä minua katselette; siihen on teillä syh. Ja eikö samoin hänellä, joka tahtoo minua wainoimensa? Että huolii hän pettäjästä.

Tyko.

Näin toiwoo hän käywän.

Elma.

Eiis etfii täsfä wertainen wertaiстанsa.

Tyko.

Onni, onnihan on elon tarkoitus! Ja pyrkiesämme sinnepäin, miksi emme, jos niin tarwittais, miksi emme wetäis pientä wiivaa yli jonkun pyhälän omantunnon wälkirjasja? Di, miksi ei! (Griksen). Nyt kaikki yöhön peittyöön!

Elma (nousten istumasta).

Suokaat anteiksi, että pyyhän olla soimauffistanne vapaa.

Tyko (myös nousten ylös).

Frööfinäni, älkää erehtykö. — Mitä! Repisinkö alas mitä olen rakentanut? Ei, waan päättää sen tahdon kunnialla. — Sulhasenne parhaillaan puutarhasa tuolla teiltä wartoo sanomata, ja jos se onnelliselta kuuluu, niin mieli hän kohta käydä asian kirjalliseen wahvistukseen.

Elma.

Naimasowintoon nimeni kirjoitan; se sana hänelle saattakaat.

Tyko.

Sen onnellisen puolesta ma kiitän.
Nyt työni tehty on ja toivonpa
Tään pyhän, wiattoman lempeen
Monin kerroin hedelmiä kantawan.

Elma.

Se vielä Manan kartanossa, siellä
Miss' soivat srukeet kuuset, kukoistakoon!

Tyko.

Oi impi kunnis, lempeä ja thyni
Kuin kesä-yöllä uneljuwa päivä,
Olä onnellisna, onnellisna aina!

Elma.

Mä kiitän. Mutta mikä waiwaa teitä?
Te ette jaksa hywin?

Tyko.

Hywin juuri!

307.2 Nyt onpi sydänmeni feweä
 Kuin kuivettunut lehti,
 Kun lempenne näin ihanasti loistaa
 Kuin pyhä kimmellys Olympin huipun.

Elma.

Lohikärmeen luolaan waikk'on wangittu.

Tyko.

Se hymyilee kuin päivän koitto.

Elma.

Niin, hymyhuulin Sinnominlasten laaksoj'
 Se käyhä taitaa häntä muistellen,
 Mi taiwaansa ja autuutensa on.

Tyko.

Teit' lähestyköön taiwaanwastakuntanne,
 Puutarhast' autuutenne tänne käyköön;
 Mä hänet teille saatan, kohta, kohta!

(Menee).

Elma (yksin).

Se eriskummallinen mies. Oletpa toki lapsi Etelän läm-
 pyisistä tienoista, ja sentähdenpä en käsitä luontoas ja mieltäs.
 — Hyvä että läksit, suoden mulle hieman aikaa hengähtää.
 (Hanna tulee wafemmalta).

Hanna.

307.21 No, sijäreni, toiwonpa, kaiffi on hywin?

Elma.

Hywin! Minä saan miehen. Sano, etkö tunne wähän
 niinkuin kateuden pistoksia powesjas?

Hanna.

Näyttäähän siltä; sillä jamasja, kuin hyöriin toimesja, käsiänne yhdistää, toivon koko naima-asian metsään. (Nauraa). Turhamielinen halu käyhdä puhemiehenä ja toiselta puolelta kauteus nyt tuimasti toinentoistaan pomesjani puskeilewat. — Mutta ole iloinen; kaikki onnistuu.

Elma.

He tulewat, ja liitto mahwistetetaan. (Hellittää kaulakiinansa).

Hanna.

Miksi lasket liinas?

Elma.

Tässä on kuuma.

Hanna.

Tämä ei käy laatuun. (Sowittaa liinan jälleen Elman kaulaan). Wilautsessa astuwat sijaan. — Oletpa lewoton. Mutta naimakiwusta, naimakiwusta. (Nauraa). Etkä naura sinä.

Elma.

En, Hanna. Miksi olet lapsikas?

Hanna.

Lapsikaspa olen. Mutтта kuinka walittawat lapset? „Jos mä nauran, te ette naurakkaan“. Ei, näin se kuuluu. „Jos mä laulan, te ette tanssikkaan, jos mä itken, te ette itkeffään“. (Peittää filmänsä ja itkee).

Elma.

Miksi itket?

Hanna.

Sydämmes tuskan tähden.

Elma.

Oi, nyt ole itkemättä!

Hanna.

Näkeepä silmäni sun sielus wimman, waikka huuleni leifiä lyöwät.

Elma.

He tulewat.

Hanna.

Minä kiirehdin pois.

Elma.

Ole tässä.

Hanna.

Se ei sowi.

Elma.

Sua rukoilen, ole kanssani tässä.

Hanna.

Sinä tahdot niin. Minä jään, ja menen koska muu käsketään.

Niin siivilläpä hienoill' liehtoisin

Sunalten ilmaa taiwaasta sun päälles.

Mut nähtä heille ilon uljas muoto.

Elma.

Niin iloisesti katse leimutkoon

Kuin kuffasniitull' ennen patriarkan,

Hän morsiamens koska nähä siinä

Sai vastaan kamelilla ratsastawan.

(Tyko, Niilo, Pauli ja Drjö tulewat).

Tyko.

Tässä, herra Niilo, on morsiamenne. Nyt käsi käteen!
(Niilo laskee itsensä polvilleen Elman eteen, suudellen hänen kättänsä).

Drjö (erikseen).

Nyt saatana on irti!

Pauli (erikseen).

Mitä täytyy mun nähdä! Voi Tykoa ja sinua, petollinen siisär!

Niilo.

Tällä suudelmalla, fröökinäni, wahwistan ijankaikkijeksi lempeni teitä kohtaan.

Elma.

Mutta nouskaat ylös, herrani; isäni tulee. Minua myös kumma lainous rasittaa. (Mauno tulee oikealta).

Niilo.

Isä, suokaat meille siunauksenne.

Tyko.

Anteiksi, herra parooni, että ennätin tiellenne.

Niilo.

Ja nämät herrat tässä, he tietävät asian ja tietävät sen myös salata.

Mauno.

Sywä! — Ottakaat toinentoisenne. Ja nyt käykäämme kirjalliseen toimeen.

Niilo.

Drjō, mitä lupasit, käy tekemään.

Drjō (erikseen).

Oi kiron! (Istuu pöydän ääreen kirjoittamaan).

Mauno.

Herrat matkustawaiset, teidän tienne poistuu tästä pian ja emme tiedä minne; siis yksi todistaja lisää; ja se olkoon Martti. Hän salaisuuden voi kätkeä.

Niilo.

Olfoon niin.

Hanna.

Tahdotteko, että saatan hänet tänne?

Mauno.

Tee se, mun lapseni. (Hanna menee).

Pauli (erikseen).

309.26 Meito, jä mun kaswinjäkäni, soipa äänes tässä kiusan leikisjä lempeästi kuin paimenen heleä huuhellus karjan korwisja kaituu, koska uhtaa sitä metsjän raatelewa peto. — Mitä hekumaa hawaitsee mieleni? — Jjäni huoneesja wieraana seison ja maailman petollisuus poweani haavoittaa ja — niinkuin luulen — haavoittaa sitä lemminfin nuoli. Oi kaaos ihmeellinen!

Tyko (erikseen).

309.32 Huomaa kuinka hän hynnyilee, kuinka katse liekehtii, koska haastelee hän sulhasensa kansja. Häntä ällös waan pettäkö kuin ensimmäisen ystäväs. Impi, muistele walaas, jonka niin miehukkaasti rikoit, riistit sydämmeni mailman kuin halla-hö wiljapellon, ja mihin katson, autio on elon tanner ja pimeys waltitsee sywyhdesjä kylmän meren. Mutta ei! mua wihani kuin waltameren aalto nostakoon taiwaan korkeuteen, jossa wallitjewi leimahtelewa Kronion. Oi jyrinän jumala! joka kostat wäärän-walan, mä walmis olen huutamaan sun wafamaas, että iskis se tänne ja tämän launiin kawaltajan maahan löis. Waan ei! Hän seisiköön rauhasja, mutta lainaa mulle jalon kottas siwet, että lentäisin tästä pyöräyttävään kaulajjuuteen. (Hanna ja Martti tulewat).

Martti.

Mitä on tahtonne, herra parooni?

Mauno.

Sen kuulet kohta.

Drjö.

Lufekaat läpi, hyvät herrat. (Mauno silmäilee välikirjaa).

Miilo (erikseen).

Sinä wanha narri, muistanpa terweises tyhmää paimenpoikaa myöten. Tahdot ilwehtiä kanssani, mutta kadutpa sitä ilwettä wielä. En mieli niellä pilkkaas minä.

Mauno.

Täsfä lupautuwat herra Miilo ja tyttäreni Elma toin-toisensa kanssa awioliittoon käymään, johon minä, lapseni naittaja, suostun ja lupani nimelläni wahwistan. — Mutta, tyttäreni, onko tämä askel oma, wapaa waalis?

Elma.

En, isäni; ja älkääät pahaksi panho, jos ilmoitan, ettei minään woima, ei isän eikä äitin woi sydäntäni pakoittaa, ei kalteudet kaiken mailman. Wapaaasti se sykkii hänen tähtensä, jonka sieluni kerran omaksensa walitsi.

Miilo.

Sä jumaloittawa impi! (Suutelee häntä).

Elma.

Kiitoksia waan.

Tyko.

Kiittää lemmen suudelman edestä! Se kuuluu hieman jokapäiwäiseltä.

Elma (erikseen).

Pois huuliltani kärmeen myrky! — Sun nielköön helwetti, sinä mustafilmäriipseinen peikko! Mieleni ei enään ujos-tele, waan jalon Drethyijan rohkeuden powessani tunnen nyt ja wakaasti käwisin wasten leihäsmetsää.

Niilo.

311. 11 Me, äsken vielä niin kainot, nyt tuttavasti kuin sisär ja weli katjahdamme toinentoisihiimme. Uljas on lemmen tie.

Elma.

Se käy kuin tanssi, mun ystävään.

Mauno (erikseen).

Nyt, lapseni, en mieltäs oikein käsitä. Poskes, jotka harwoin punertawat, nyt tulesja loimottaa ja katfantosi ihmeellisesti jäteilee, eikä ole se ilon loiste.

Niilo.

Nimet, herra parooni.

Mauno.

Nimet; aiwan niin! Miksi seison kuin ešsynyt? (Kirjoittaa nimensä wälkirjaan). Niilo ja Elma, nyt rinnatusten nimenne tänne. (Niilo ja Elma kirjoittawat nimensä).

Tyko (erikseen).

Sloijesti hän nimensä piirtää, kuin painaisi hän siihen onni-autuutensa fineetin.

Mauno.

Herrat, tehkääät niin hywin. (Tyko ja Pauli kirjoittawat). Martti, tuohon nimes. (Martti kirjoittaa). Mene, Martti, ja ole ääneti kuin hauta siks' kuin aika asian valmistaa wedettäväksi päivän waloon. (Martti menee).

Niilo.

Räykäämme hetkeksi erikseen.

Mauno.

Ustu tuonne. (Niilo menee oikealle). Tunteet eriskummalliset nyt syhdäntäni reutoilee. (Menee oikealle).

Yrjö (Tykolle).

Mikä leikki!

Tyko (Yrjölle).

Jos ottaisini nyt kiinni sanastas, niin istuispa pääs jostekin höllästi olkapäillääs.

Yrjö.

Se jalfoihini kiiiriköön kuin keilipallo, koska itse totuus on muuttunut walheeksi.

Tyko.

Mutta katso kuinka ihastuneella muodolla towerimme Pauli haastelee tytön kanssa tuolla. — (Elmalle). No, fröökinä Elma: „kerran, koska häitäni wietetään“ . . .

Elma.

„Pääni silloin myrtillä seppelöitään“. Te ehkä mietitte nähdä myrtin, josta morsiusseppeleni fidotaan. Se seisoo tuolla. (Osottaa alkunaan).

Tyko.

Onnellinen myrtti ja onnellinen päivä, jona tämä myrtti lahjoittaa teille pufunsa koristeeksi kireenne ympäri!

Elma.

Toivonpa teidän täällä wiipyvän siksi, lunnioittaen minua sinä päivänä, joka pääsinpäiväni on.

Tyko.

Shanata silloin tanssissa kanssanne leiskua saada!

Elma.

Silloin kuin seraafi sinipilwisjä tanssin, tanssin höt ja päiwät, niin, hötä ei silloin oleman pidä. (Griffseen). Tule pian, tuolon enkeli!

Pauli (erikseen).

Onko hän mieleton, haastellessaan näin?

Elma.

No, mitä sanotte, herra Charlemagne?

Tyko.

Kaikki on taimaallista.

Elma.

Taimaallista, taimaallista! Harppuin, huiluin, fantelein ja symbaleitten soitosja silloin tansjitaan.

Pauli (erikseen).

Niinkö?

Hanna (erikseen).

Hän perin winnastuu. (Ääneensä). Mutta, hyvät herrat, miksi seisoo Drjömme noin äänetönnä tuossa? Nyt ei ole oikein laita. Kenties eivät ole juuri onnistuneet metsäkähyntinsä.

Drjö.

Totta sanoen, niin muistelenpa nyt yhtä onnetonta laukausta, jonka äsken tein.

Hanna.

Se kertokaat meille.

Drjö.

Kyhlystä, joka istui kuusen oksalla, lähestyin murha-aseelani, kaataakseni lintua kuoja, mutta ehdittyäni ampumamatkan päähän, lensi sen luoksi toinenkin, ja heidän maireistansa näkyi, että oli tämä onnellinen pari. Nyt kahjalle arvelin mitä tekisin, mutta murhahimoani en hillitä voinut, ammuinpa, ja waikka molempia tarfoitinki, niin kuitenkin yhden heistä waan luotini maahan kaasi, ja yhsin ilman ystävää se toinen lensi

pois, ja kaipauksensa waiteroitsjewan äänen mä kauwan laaf-
fossa kuulin, ja tämä sydäntäni koski.

Hanna.

Sitä kyhkystä surkuttelen.

Yrjö.

Säntäpä muistelin nyt, ja siitä tuli mieleni alafuloisuus.

Tyko.

Yrjö, sinä tunnoton ampunielka, nytpä lasken fiwen kuor-
malles. Ehtä oli tämä lintu, joka ystävästänsä tänne yfsin
jäi, ihan wasta palannut laukamatkoiltansa ja tuskin ehti ter-
wehtimään toweriansa oxfalla ennenkuin hän sen kadotti. —
Nyt toisen tarinan tahdon kertoa. Myös tämä on kyhkys-
parista, joka Pohjan kuusistoisja asui. Mutta wangittiinpa pa-
rista toinen, wietiin etäisille maille, sanansaattajaksi sieltä. Mutta
kultaansa hän lakkaamatta itäwöitsi; mursi wiimein häfistänsä ja
läfsi lentämään kotomaatanja kohden. Wäshymättä hän läpi il-
man sinkoili, huolimatta hirmumyrskyistä, fateista, hietikköjen
kuumista kierroksista, ahneitten kotkain ja huhkaitten kysistä.
Niin hän tiiti kummes wiimein Pohjolan metsät allansa näki ja
sen kuusen huminan kuuli, joka entinen asuntonsa oli, kuuli kul-
tansa walittawan kyherryksen oxfalla. Silloin hän pysäyhyi, au-
tuaassa ilossa laskeusi alas ja ystäwänjä sylvissä istui. Ei sy-
lissä! Hän ei ehtinyt. Katso mikä kuulkuinen omni! Sa-
massa pamahdi kiväärin laukaus, ja maassa mafasi kuolleena
ystäwänjä.

Elma (erikseen).

Di! sun tarinas mun kuolettaa kuin ampaus kyhkysen.
Uljauteni on loppunut.

Yrjö.

Eijäätkö tunnonwaiwojani näin?

Dyko.

Se oli waan tarina, tyhjä uneksuminen jonkun aivosta. —
Mutta, frööfinäni, eifö kohdannut tätä lintua onni kowa?

Elma.

Katata lintu! (Niilo ja Mauno tulewat).

Mauno.

Nyt, herrani, käytelemään puutarhaani, kunnnes päivälli-
sen valmistawat meille Elma ja kiltti Hannani. — Niin, tule,
Niilo. Enpä käräsi tyttäreni kuhertelewan, waikka oliskin se oman
sulhasensa kansja. Sitten on aika. — Käykäämme. (Muut,
paitsi Elmaa ja Hannaa, menewät).

Elma.

Sä muistat miehen, onnettoman miehen,
Jota wäärän-walain kauhee taakka painoi?
Hänet muistatkos? Se oli mennä vuonna.

Hanna.

Oi Elma, Elma!

Elma.

Oli mäkein, laakjoin

Hän juoksi, korkeasti huutaen:

„Mä olen tyhjä, tyhjä myrskynfierros,

Mun sieluin helwetin jo portilla

On wartomasja kunnnes täytyy täällä

Elon mittani.“ Niin huusi kurja mies,

Ja itsens viimein kosken kuohuun syöksi.

Oi rikos hirvumainen! Sen tein nyt mä,

Kun petin Dykoni ja walain rikoin,

Mhyös Niilon petin, peloittawan miehen.

Hanna.

Oi Jumala!

Elma.

Se kuffaskihermä,
Mi sifusjansa kylmän kärkeen kätkee,
Mä olin nyt, se rauhan lähettiläs,
Mi walkeen kauhtananja alla peittää
Sotaisen, weripunertawan lipun.
Mä olen firottu, mun sieluni
Jo wapijewi pimeyden portill'.

Hanna.

Ei! Tänne, tänne tulfoon firowus!
Mä jaatoin tämän.

Elma.

Minä yksin syypää. —

Mit' haasteli hän tyhky rautasta?
Tää tarina mun mieleheni toi
Mun Tykoin kohtalon. Niin ehk' on laitans.
Hän tulee, sieluni sit' aawistaa;
Hän murtanut on kahleens, Pohjaan päin
Hän kiitää nyt ja tähtensä on Elma,
Se tiensä näyttää. Mutta huomaa, Tyko:
Se, jonka jaloks' pohjantähdeks' luulet,
On soitten petollinen wirwatuli,
Ja taitaa johdattaa sua turmioon.
Hän tulee, sankar' uhkea,
Mut otjansjapa jalo, kirkas, kaunis,
Se silloin uhkalewiin pilwiin käy,
Ja ijankaikkisesti hän mun tuomitsee.
Do! (Waipuu Hannan syliin).

Hanna.

Woi meitä onnettomia, woi meitä!

Heljäs Näntös.

(Puisio Wiitalan kartanoösa. Mauno ja Martti tulewat).

Mauno.

Mene, käske häntä tänne. (Martti menee). Sitten vuosia on kulunut kuin jalkani näitä paikkoja polki. Nyt seison tässä, tässä vihamieheni maalla, mutta voitosta riemuiten. — Mitä sanoo hän nyt, koska viimein kaiffi tuumansa häntä työwät wasten ottaa? Mitä sanoo onkija, koska oiwa hauki ihan rannan forteistossa itsensä koufusta irkitempaisee ja kiirehtii sinilaineihinsa takaisin? Hän puree hammasta ja firoo. (Markus, Niilo ja Martti tulewat).

Markus.

No, peeweli! Mistä myrskhyypi nyt?

Mauno.

Tahdonpa maksaa welfani. — Lue hänelle jumma käteen, Martti.

Markus (erifseen).

Dufo paholainen irti?

Martti.

Tässä, herra.

Markus.

Ota vastaan, Niilo. (Erifseen). Olenpa kuin pilwistä pudonnut. Hän maksaa minulle? Ja täyden jumman? Mistä? — Helwetti! tätä en luullut tapahtuwan.

Martti.

Niin, herrani.

Mauno.

Oletko saanut maksus?

Miilo.

Täsjä on jefä pää-oma että kaswot.

Markus.

Massuni olen saanut, naapuri.

Mauno (erikseen).

Nytpä näyttäisin sulle aifa nenän jos mielijin olla alhainen.

Martti (erikseen).

Nyt en voi itseäni pidättää. (Mäneensä). Tuollahan on Kuusela selkäni takana, ja täsjä edesjäni Wiitalan affunat minua fillistellen katselee.

Markus.

Mitä hourit, wanha kuiwettunut kääpä?

Martti.

Souriipa wanhan pää. — Mutta sanotaanpa profecta Tanelin tehneen hiusista, ihrasta ja piistä suuren pallon ja tufineen sillä sen hirmuisen lohikärmeen fidan.

Markus.

Mikä sitten?

Martti.

Sitten sanotaan hänen tehneen lohikärmeelle näin. (Koukistaa itseänsä osoittaen Wiitalaan päin pitkää nenää). Aih, jefäni! Leini perkele! (Pitelee selkäänsä). Aih!

Markus.

Sa, ha, ha, sinä riwattu! Kiitä selkääs, se on kilpes, joka sun pelastaa nyt; opettaisinpa sun nuuntoin mulle näyttelemään pittää nenää.

Martti (erikseen).

Rinshakenfeni meni kuitenkfin ohitse tällä.

Markus.

Saa, kiitä sekkääs. — Mutta mitä sanon sinulle, joka maksoit minulle niin koreasti? Pelkäänpä toki sun nyt haastelleen hyvää Belsebubin kanssa.

Mauno.

Eiis Belsebubi sinä?

Markus.

Suo anteiksi, mutta me emme juuri haastele hyvää keskenämme. Tarvoitinpa häntä, jolta sinä rahat sait.

Mauno.

Taidanpa toimittaa itselleni rahaa kunniallisella tavalla.

Markus.

En myöskään tarvoita, että sinä varastit tahi ryöväsit tältä pimeyden suuriruhtinalta, vaan että pyysit häneltä koreasti, sait ja kiitit raappaisten jalallas. Mutta misjä ollee nyt se pieni, hento sieluparkas?

Mauno.

Ei siellä misjä sinun, ei seurassa wintiön sielun. Ne ammatwawat toinentoifestaan kuin ruumiimmekin. Nyt, naapuri, jää herran huomaa, helwetin herran kynsiin niinkuin rikas-mies. (Menee).

Martti.

Hänen wieressänsä ei ole Lazaruksen sia. (Menee).

Markus.

Saa!

Miilo.

Saa! Että kärsitte tätä. Zumal' avita! kuumeneepa wereni. Wintio! Niinkö lausui hän? Surma ja kadotus! Miifi olen minä nuori ja miifi lepää hänen kiireellänsä niin monen talwen lumi! — Wintio! Taidatteko tätä niellä ilman weristä kamppausta?

Markus.

En, Miilo. Tapella tahdon, tapella ennen nousua huomispäivän. — Kuulkaatpas tänne, kumppanit!

Mauno (uskopuolella).

Mitä tahdot?

Markus.

Meidän täytyy tapella, taiwasten nimesjä! meidän täytyy tapella.

Mauno.

No, tapellaamme.

Markus.

Malta, kohta sammuu aurinko, mutta ennenkuin hän leimunsa wirittää taas, mä kuoleman joko annan tai saan. — Ujeet, aifa ja paiffa, mies?

Mauno.

Mielkoinemme kohtautkaamme kanerwakankaalla, josja rajamme sammaleinen kiwipyyhki seisoo.

Markus.

Koska, koska? Se tapahtukoon pian!

Mauno.

Keski-yönä, jaa, walkeana kesä-yönä me miekastelemme.

Markus.

Sywä! Mun kohtaat siellä. (Miitolle). Siinä leikisjä mun

onni kerran antoi ylen, mutta toisella kertaa taas en muu suostu taitaa. -- Miehkaani kirkastamaan menen. (Menee).

Miilo (yksin).

Sywin kaikki! Osiipa heidän ennen pistoleilla kuin miekoilla pitänyt taistella. Ensimmäinen laukaus olisi ollut Maunon ja Markus luultavasti keikahtanut tanterelle. Pistoleita tahdon myötäni tuoda; eipä tiedä kuinka käy. Mutta parasta toivon; sillä huomaanpa onnen muu seuraavan. (Menee. -- Tyko ja Pauli tulevat).

Tyko.

Nyt tulfoon häwitys ja kuolema!

Pauli.

Miin wimmattu.

Tyko.

Kaikk' on kuin unennäkö.

No, ystävänä, mistä tulimme
Ja koska tähän taiwashelwettiin?

Pauli.

Uraalin kairannoista karkasimme
Ja waelsimme matkan ankaran
Ja kotomaalle ehdeimme niin viimein;
Täs' olemme nyt tuntemattomina
Jo aikaelleet toista wiiikkoa.
Mut milsi kertoelen tätä sulle
Jos itse etunenäs' aina suljit.

Tyko.

Kun taiwas nähy, tieni jyrkästi
Helwettiin alas kääntyi. Sirmuista!

Pauli.

Sä etkö taida häntä unohtaa?

Tyko.

Hän kaunis on! Oi! anna mailman elää
 Vuosmiljonat, waan ajan wirrasta
 Ei nouse koskaan hänen kaltaistanja.
 Ja hän ei ole minun, waikka ferran
 Hän omaks' armaakseni luwattiin.
 Nyt miekka tahi myrkky! Kuolon uineen
 Mä tahdon waipua hänt' unohtaaksain.

Pauli.

Oi Tyko! hillitse nyt mieles wimma;
 Suo ajan waikuttaa; hänt' unohda
 Ja kätke lempes toisen naisen helmaan.
 Sen lupauksen teit, jos petosta
 Eä Elman sydämmesjä löytäisit;
 Nyt löysit sen, hän unohtukoon siis.

Tyko.

Enskerran hänet nähtyäni nyt,
 Kun farkuretkeltämme palasimme,
 Ei ollut hän niin ihana ja jalo
 Mun filmisjäni. Ihmeellistä kyllä.
 Nyt oli hän kuin lupauksen maa,
 Niinkuin se toivo ijankaikkinen,
 Mailma mihin pyrki. Kaikki, kaikki
 Mit' onnen-autuaaksi sanotaan
 Hän olennoissaan yhdistävän näky.
 Hänen huulillansa rakkaus ja murhe
 Du pannut makeuden salaijen,
 Jos' olis herffu taiwaan jumalille.

Pauli.

Nyt hourit, weljein.

Tyko.

Toista naista ottaa
 Ja hänen kanssaan syödä, juoda, maata,
 Mut sitä taiwaan iloleiffiä,
 Jota leikitjewät sielut lemmeikkäät
 Ei saada nauttia! —
 Karthagon häwityksen muistat sä, —
 Tutkistelimmehan me nuoruudessa
 Maapiirin urostöitä yhdesä, —
 Tää suuri näytelmä ol' meille mieleen,
 Tuo miekankalske tules', sauwussa,
 Mailman kahden tämä ottelu.
 Mut lufeisjamme kuinka Punilaiset,
 Ne jotka kuolemalta jäästettiin,
 Saharaan hietikköhön waelsi
 Ja etsei itsellensä toisen kodon,
 Kas silloin kuohui hynneltemme lähteet
 Ja kiilsi postillamme firrkaat helmet;
 Se koski sydämmeen. — He etsei rauhaa
 Ja rakensi Tombuktun kaupungin.

Pauli.

Min siitä päätät?

Tyko.

Mitä tiedetään
 Nyt siitä kaupungista kansoinensa?
 Se lakastui, sen sielu oli pois:
 Se sinne jäi mis' asui lempensä,
 Jäi partahalle sinertävän meren.
 Ja niinpä Tykon sielu myös
 Nyt Elman sinisilmäin lähteisiin
 On ainiaaksi jäänyt. Tässä seisoo
 Mä kortena ja woimattomana

Nyt enään toiseen lemmen-rafentoon. —
 Sen kuwan ympär' aina
 Waan pyöreilewi aatokseni piiri,
 Mun henkein silmä sitä kohtaan yhä
 On teroitettu kuin maneettineula
 Min' ylös Pohjan vuoriin osoittaa.
 Sä kannis impi, tyttö korea!
 Sä lehdikköinen saari korkea!
 Mut minulla sua vastaan yhtä on:
 Sä ensimmäisen lempes annoit ylen.
 Hoo! miksi teit sä niin, mun neitojein?

Pauli (erikseen).

Mi nyt? Mä pelkään kurjaa loppua.
 Mi sielun winna. Mieleni harhailee.

Tyko.

He suuteliwat!

Pauli.

Mutta nyt ei siitä.

Tyko (kiivaasti).

He suuteliwat!

Pauli.

Miksi kirkaisit
 Näin willitysti? No, he suuteliwat.

Tyko.

Se suudelma hyykärmeen pistoksena
 Mun posesjani tuntui; sydämmeni
 Se ainiafsi myrkhyttänyt on.
 Kuin kuwa, walaana, hän vastaan otti
 Sen suudelman, ei räwähtänyt filmä,

Waan hohteen kauniin, majestectillisen,
 Ruin pyhä-ehtoon purpurainen tuli,
 Me poskillensä ilmestyhän näimme.
 Se polttaa sielua.

Pauli.

Jos polttoa
 Et koe sammuttaa, waan kiihoitat
 Sen yhä kuumemmaks, niin Sumala
 Sua armahtakoon, suojeleoon jun aivos.

Tyko.

Mä ennen tahdon olla järjetön,
 Ruin järkelänä yhä muistella
 Sit' aarrettani, jonka kadotin.

Pauli.

Oletko mies? Se nähtä, ystäväni!
 (Setki äänettömyyttä).

Tyko (erikseen).

Miin miksilä mä waiheroitsen tässä?
 Nyt siitä loppu, eikä sanaa enään.

Pauli.

No, mitä teenne? Onko nyt jo aika
 Pois heittää peitteemme ja ilmoittaa
 Keit' olemme ja mistä tullaan? Elma,
 Nyt kohtaa sua koston Nemesis.
 Se kaiketi on sulle kuolemaksi,
 Waan oletpa sen ansainnut. — No, Tyko,
 Nyt katso ylös. — Oletko jä myhkö?

Tyko.

No, mitä tahdot?

Pauli.

Mitä mietiskelet
Ja päätät tehdäksenne, ystäväni?

Tyko.

Mua saata tästä matkallen, ja sitten
Tjankaikeiseksi pitää erota
Mä jatkan tieni, kotiin takaisin
Sä kääntynyt oikeassa haamuksas;
Ja sitä, että tässä olen käynyt
M' ilmaise, kaike' olkoon kätöksä,
Ja sano Tuonen mun jo temmanneen.

Pauli.

Mit' aiot?

Tyko.

Sjäksi' jättää Suomenmaan. —

Sä maa, ja tuhansien kunnasten
Ja laaksoin maa, nyt hyvästi sun jätän.
Sua lemmin. Ken ei lemmi synnyinmaataan?
En teitä unohda, te vuoret harmaat,
Te ahot kiwiset ja käpykankaat
Ja korvet hynkät, joissa haukat kirkuu.
Ja tätä lemmentähtäni täällä,
Kuin unta ihmeellistä sitä muistan,
Kuin kangastusta taruin maailmasta.

Pauli.

Sä murheen winnoisjasi päätät näin.

Tyko.

On tosin ympärillään pimeys,
Mut irti olennostani; mua lifin

On valkeus, ja on se tahtoin valo;
Mä seison siinä. — Pois nyt lähden.

Pauli.

Tyko, muistanpa liiton, jonka teimme verijellä kummulla tappeluspäivän hämärtyessä, minä muistan sen ja seuraan sinua.

Tyko.

Ei, Pauli; jä suojaiksi isän vanhan jäät, se on sun tehtävä. Hän, joka kerran poikajensa sanoi minua, hän on riikas, menestyy elossä hyvin; ja toiseksi, hän on minut hylännyt; kuitenkin suon hänelle alati kaikkea hyvää. Oi, muodostuoon elämänsä toisiin, muuttuoon mielensä laatu! Isäni! sit mut mun jättää täytyy ja ystäväni kaikki. — Pauli, meidän entinen, lempeä opettajamme, eläneekö hän vielä?

Pauli.

Enpä tiedä.

Tyko.

Sinä muistat, kuinka hän, koska vielä lapsia olimme, sekä ankarasti että ihanasti eteemme kuvasi mailman, jonka rannalla seisoimme elämämme päättyessä. Ei, vielä kohtaamme toistamme. Pauli, me kohtaamme vielä.

Pauli.

Me uskomme niin. — Oi! minä seuraan sinua, minä seuraan.

Tyko.

Sinä tähän jäät. En tahdo muiden elämätä riistää, en tahdo isältä rakastettua poikaansa, vanhuutensa tukea temmata pois, ei, sitä en tahdo tehdä. Yksin waellan.

Pauli.

Mutta mihin suunnitat matkas tästä?

Tyko.

Teroitanpa kalpani nyt partaista Turkkilaista vasten. Kauwas kulkee tieni, mutta viimein kuin vihainen myrsky mä it-feni syöksen kaarevien miekkain kilinään. Elämä on waiwaa. — Nyt, Pauli, jätän sinulle jäähyväiset.

Pauli.

Sydäntä mufertaa tämä päivä. Oi! — Niin, hyvästi, Tyko!

Tyko.

Niin juurewa kuin isäimme wiha oli meidän ystämyytemme.

Pauli.

Niin juurewa, niin; ja niin lämmin kuin kylmä se.

Tyko.

Muistelenpa usein sinua ja hynnyinmaatani ylhäällä Poh-
jasja täällä.

Pauli.

Koska ehtoosilla otawa täällä firrkaana loistaa, katsahda joskus sitä kohden.

Tyko.

Usein, weljeni, usein. Koska miekkaansa siellä Kalewa jäl-
leen kohottaa, tänne katseeni teroiton ja tiedän Paulin löytyvän
seitšentähitisen alla täällä. — Nyt, onko hywin kaitfi?

Pauli.

Oi, jos niin olis!

Tyko.

Nyt seuraa minua wähän matkaa, wiivy muutama päivä
sillä retkellä, ja sitten takaisin palaat jalona Kuuselan poikana.

Pauli.

Niinpä teen. (Orjō tulee).

Tyko.

Tuoſa Yrjö, joka myöſtin jättää täytyy. — No, Yrjö?

Yrjö.

No, Tyko? Miſſi olet niin kelmeä? Tuhannen helwettä!

Tyko.

Miſſi firoot?

Yrjö.

Kiroon että repee maa, pamahtaa kappaleiſſi kuin tuli-
luoti. — Miſſi teit ſinä tämän?

Tyko.

Kohtaloni oli että petetykſi tulin.

Yrjö.

Puhua pois morſiamenſa toijelle! Mitä ſinuſta aattelen?

Tyko.

Mitä tahdot. Uſkollisuus, kunnia, ſe kunnia, joka rehelli-
ſyydellä anſaitaan, epäjumalani ovat ja johdattivat nua täſſä.
Yſtävän, jouta uſkollisuusſaan wiallijekſi huomaa, riſtin
poveſtani irti. Waikka ſeuraikſin ſydänmeni muakſa. Zaa,
ſaatpa aatella minuſta mitä tahdot, mutta nyt ſinuſta eroon,
ſaipaukſella eroon, ſillä ſinä olit yſtäväni.

Yrjö.

Mihin, Tyko?

Tyko.

Täſtä pois.

Yrjö.

Wiivy kunninſin kunnas näet miten päättyy miekaſtelo
täinä-hönä.

Dyko.

Miehestele?

Drjō.

Ette siis tiedä, että isänne aikovat taistella kohta, vielä tänä yönä kankaalla lähellä Kumajan wuorta.

Pauli.

Mikä hulluus! Miehet harmaapäät käwisivät weristämään toinentalta!

Dyko.

Sen estämme.

Drjō.

Jos on se voimassanne.

Pauli.

Mikä eri kiihoitus on saattanut heidät siihen päätöseen?

Drjō.

Vaita on tämä. Tänään maksoi Mauno welfansa Markuselle, jossa kohtauksessa he molemmat käyttivät herjauksen kieltä, ja seurauksena oli, että Markus waati kumppaninsa miekkaseikkiin. Mutta malttakaat: janoipa Martti huomanneensa, että Niilo tämän aikaan saattoi, yllättäin elatusijäänsä siihen.

Dyko.

Sinua wintiötä! Mutta nyt sinussa löydän koulun, johon taidan iskeä kiinni. Nyt tulee meitä kaksi. — Mutta mitä woittaa hän siitä, että wanhat tappelewat?

Drjō.

Jos isäs laatuu, niin Wiitala on ijäksi hänen ja wapaasti nai hän Elman. Asia on selvä.

Tyko.

Ymmärränpä. Hän siis kiehtoilee isäni henkeä. Sinua wintiötä, wintiötä. Niinkö aiot maksaa ansaitsemattoman hyvyden? (Hanna tulee).

Yrjö.

Miksi tässä, Hanna, ja tällä nurheen, kauhistuksen muodolla?

Hanna.

Di Yrjö, Yrjö!

Yrjö.

Mitä on tapahtunut?

Hanna.

Kurja Elma! Ja minä olen syypää kaikkeen, minä onneton!

Yrjö.

Tywennä mieles, tyttö, ja kerro meille asia.

Hanna.

Pyhän nimessä! teille kaikki tahdon ituaista ja näyttää Elman wiattomuuden. Herrani, mua kuulkaat. — Elma ei koskaan ole lempinyt herra Niiloa, ei, waan inhoittawa on hänelle tämä mies. Tykoansa hän alati muistelee, se on ilonsa ainoa. Mutta nyt herra Mauno kaffi ehtoa pani tyttärensä eteen, joko nähä murhakamppaus hänen ja Wiitalan herran välillä, tai ottaa miehensä Niilo, joka oli hänelle luvannut summan, minkä hän oli wellaa herra Markukselle.

Tyko (eritseen).

Kupeeeko walfenemaan?

Hanna.

Tähän ei tahtonut Elma suostua, ei kuolemansa tähden, mutta hellyys isäänsä kohtaan ja minun kehoitukseni saattoivat hänet viimein kirjoittamaan nimensä naimisjowintoon, siinä päätöksessä kuitenkin ettei hän koskaan olisi Niilon kansja astuwa morsiusnuoteelle. Tätä petosta en lutenut juuri wäärhydeksi minä, koska näimme hänen ainoastaan tällä kurilla tahtowan maksaa wanhan welkansa Maannolle. Mutta tätäkään petoksen muotoa ei tietänyt Elman sydän, waan oli hän, niinkuin hän nyt tunnustaa, päättänyt itse katkaista elämänlankansa, jos kuolema muutoin ei häntä päästäisi täältä ennen häöpäiwän lähestymistä. Mutta tuskin oli wälikirja tehty, ennenkuin hänet käsitettiin winna ja lauhistus. Hän Tykoansa muisteli ja pyhää walaansa. Mutta oliko hän pettänyt entistä sulhastansa? — Te, herra, joka puhemiehen wirkaa käytitte tässä asiassa, muistatkaat mitkä wastaukset häneltä saitte. Koska lemmestä hän haasteli, se Niiloa ei kosunut, ei, mutta Tykoa, hänen ystäväänsä.

Tyko.

Nyt muistan, että oli puheessansa erinomainen kaksimielisyyys.

Hanna.

Niin hänen täytyi isänsä onnen tähden, niin armaan Tykonsa tähden. Mitä myrttikruunusta ja häöpäiwästä hän lausui, niin omaa peijaisjuhlaansa hän silloin tarkoitti, jona seuraafien kansja hän korkeudessa tanssii.

Pauli (erikseen).

Tämä kuuluu ihanalta.

Tyko (erikseen).

Mailmani kääntyy ympäri!

Yrjö.

Mutta tilansa nyt?

Hanna.

Kuolema on ainoa aatoksensa, liioin nyt, kun hän on saanut tiedon werifestä taistelosta, johon käyvät tänä-yönä isänsä ja Wiitalan herra. Me heitä taiwaan nimesjä olemme rukoileet pidättämään miekkojansa, mutta suljettu on nyt Maunon sydän. Kylmänä kuin marmorikuva odottaa hän määrättyä hetkeä. Ja nyt, juuri nyt tulen rukoilijana Wiitalasta, mutta ilman voittoa. Mitä jaksoin, koetin rukouksen voimalla herra Markusta kohtaan, tartuin hänen polvihinsa, mutta turhaan kaikki. Hän, miekkaansa hioen, pauhasi kuin ukon ilma, kirosi, syljeskeli ja wäänteli silmiänsä, uhaten tänä yönä laskea naapurinsa weren kuin tynnöristä kuohuvan oluen. — Oi, mikä kiukkuinen kohtalo! Onnettomuuden, jota kurja Elma tämän ankaran leikkinsä kautta tahtoi estää, sen joudutti hän sillä; ja kauhea on yö, joka lähestyy. — Hän, se katala, nyt wimmoisiansa viehuu ja etsii myrkkypulloansa, jonka hän jo lauan aikaa on pitänyt waralla. Senpä warastin häneltä pois. Se on tässä. Ota se haltuus, Yrjö; minä kauhistuksella tätä hirmuista juomaa kannan muasjani. (Antaa hänelle pienen pullon).

Yrjö.

Siinä teit wiisaasti. Ja mitä koskee heidän taisteloonsa, niin toivomme pa heitä taitawamme estää iskemästä yhteen.

Hanna.

Sepä ei kuitenkaan turmiosta pelasta häntä, sen tiedän. Ei, ei! Hän ei tätä taakkaa taida kantaa; niin ankarasti painaa häntä työ, jonka hän pitää hirmuisena petoksena entistä lemmittyänsä kohtaan. Hän kuolemaan rientää ja kiukkuisen kohtalon uhrina kaatuu.

Tyko.

Siis uskotte, ylewä neito, hänen tahtowan itseänsä tämän tähden surmata, läydy itsemurhaan? Mutta ehkä on tämä ai-

noastaan mitätön uhkaus, jota konstia lähttelevät usein turhamieliset sielut.

Hanna.

Serra, niin halpa ei hän ole. Minä tunnen sydämmensä, josta kaikki turhamielisyys on pannaan pantu. — Kuitenkin tahtoo hän tämän wimmatun teon kautta wedota muiden ihmisten tunteisiin. Näin on tuumansa, järkähtämätön päätöksensä: kuolla sammaleisen raunion juureen, samalle paikalle, jossa taistelo on määrätty tapahtuaksii, ja luulee hän, että mielastelijat, tante-
relle yhtyen, itsensä pidättävät werijestä työstä, kamoen kuoleman haamua. Niin luulee hän kuolleena woivansa tehdä sen, jota hän ei eläessä woinut; sillä sywästi hän isäänsä lempii. Ja koska hänen kuolla täytyy kuitenkin, niin miksi ei kuolla silloin koska hän sen kautta ehkä pelastaa taitaa hänet, jota hän rakastaa? Tämä on aatoksensa ja päätöksensä luja, ja sen hän täyttää, jos ei häntä ajoissa taideta estää; sillä muistakaat: toivoton wimma on walloittanut mielsensä.

Drjö.

Wainuunpa jälkiä johonki. Hän nukkukoon kuwikasan juureen kankaalle.

Hanna.

Mitä tarkoittaa Drjö?

Drjö.

Olenpa wähän tutkistellut luontoa ja sen salaisia wimioia. Nyt tähän pulloon toista ainetta, joka ei tapa, mutta noluttaa mafeasti muutamana hetken ihmeellisiin uniin. — Nyt olet suostuwinas hänen kuolemaansa, annat hänelle pullon tafaijin, seuraat häntä kanerwakankaalle, ja hän nauttii juoman, luullen nielwänsä kuoleman, mutta nukkuu ihanaan houraukseen. Älä kuitenkaan hänen muotoansa ja tilaansa kamoksu, joka tosin on Kalman, mutta elon woima asuu hänesjä yhtähywin; ja puol-

yön aikana hänet, luullakseni, voimme jo herättää jollain äkkifellä jyrällä. Kiiväärini riemuitseva paukaus hänet herättäköön.

Hanna.

Uskaltaisimmeko harjoittaa tätä keinoa häntä kohtaan?

Drjō.

Pelotta sen taidamme tehdä.

Hanna.

Mutta mitä hyödyttäisi se?

Drjō.

Kuulenpa sen poistawan häneltä halun itseänsä menettämään. Kuitenkin on oikea tarkoitukseni tämä. Koska ne vanhat, taistelofentällä yhteen joutuen, näkevät tytön kuolleena edessään, ja koska he tietävät itsensä syypäiksi hänen kuolemaansa, niin kaiketi tämä näky hieman tempaisnee sydämiensä tunto-suonia. Ja viimein, koska kuollut on saanut henkensä taas, niin varmaan unohtavat he miekat sinä hetkenä, ja ehkä myös, — oliskohan mahdotonta? — lähwät sowingtoon keskenänsä. (erittäin Tykolle ja Paulille). Silloin saakoot he myös poikansa kuolleista takaisin. Sumal' awita! se hetki on taimaallinen hetki.

Tyko.

Onnistufoon aikees!

Drjō.

Keito Hanna, tämä keino sowingtoon ja yleiseen riemuun, johon Elma itse on antanut meille wiittauksen, äkköön mentö käfistämme koettamatta. Suoman saatan sinulle kohta.

Hanna.

Saa, koska niin paljon sitä toivomme hyvää, sitä koet-

tafaamme. Mutta riennä, Drjö, riennä! Sua warron Kuuselan portilla, sen korkean lehmuksen alla. Ole nopea! (Menee).

Drjö.

Hetkesä tulen. — Käiketi on muistosfanne vielä se mainittu kiiwiroukkio Kuuselan ja Wiitalan rajalla?

Tyko.

Sywin muistan sen.

Drjö.

Seisoopa siinä lähellä muutama matala mänty. Jos tahdot nyt katsahtaa impes sydämmen pohjaan, niin mäntyin werhoon kiirehdi ennen heitä, kuuntelemaan Elman joutsenwirttä, ja ole wafaa siitä, että hän haastelee totunden kieltä seistesjäsä edessä kaswain kuoleman herran.

Tyko.

Sinne lähdemmekö, Pauli?

Pauli.

Vähtekäämme, ja tiedämpä että kaiken epäilyksen hän pois-taa aivostasi.

Drjö.

Miinkuin sanon, tehkäät. Leimaus ja jyrinä, pojat! Nyt feitämme ankaran leitoksen, ja korkeus ja sywyys riemumme kuulfoon. — Mutta wardoopa minua se siwä ja kiltti neito tuolla rehewän lehmuksen alla. — Kanfaalla kohtaumme, pojat. (Menee).

Tyko.

Siellä kohtaumme. — Mä ennen aina ystämyyden naisten välillä pidin mitättömänä, waan näenpä tässä ihanan poikseksen.

Pauli.

He ovat kaswinsijärelsiä.

Tyko.

331.27 Kaunis sijärpäri! — Mutta missi käyn siun-asioihin nyt? Di! minä harhailen. Katokseni myrskyihisesjä mailmasja esihen käyn, ja milloin piirittää muu metsien yö, milloin taasen lakeus eteeni wälkähtää? — Mitä kertoili neito? Usian ihanan, ja taasen näyttää sätehenjä toiwon aurinko.

Pauli.

Mloista oli tätä tarinaa kuullella. Se Elman powesta on syntyijin, sen huomata taitaa.

Tyko.

Mutta rohkenenko tähän toivoon antauta? Käyhkö päästämään solmua, jonka vasta sidoin? Nytpä tahdon olla warokas, enkä mihinkään luottaa ennenkuin wisseyden näen. — Kaukaalle, Pauli! (Menewät).

Wäliwerho.

(Awara kangas; perillä sammaleinen kiwiroukkio, sen takana pieni männistö, ja kauempana näkyy eräs metsäinen wuori. Tyko ja Pauli tulewat).

Tyko.

Täsä taistelotanner. — Pauli, minä unia en ole uskonut, ne owat mitättömiä; aawistuksista en koskaan ennen ole tiennyt. Mutta kuinkahan ollee nyt?

Pauli.

Se on jännityksestä sielusfas.

Tyko.

Ehkä jotain saamme tässä nähä.

Pauli.

Toiwonpa kaikki päättävän hywin. Mutta yssi asia on siusjattawa. Kuinka juoritamme sen?

Tyko.
Mikä on tämä?

Pauli.
Naimasowinto.

Tyko.

Sen ratkaisoon miekka. Onpa minulla oiwa jyy. Hou-
futella wanhoja, hopeakiharaijia uroita weriseen leikkiin! Oi!
haluni kuunenee enemmin ja enemmin päästäkseni käymään hä-
nen kansjaan rinta wasten rintaa. — Mikä aika ollee nyt?
Mua waiwaa sewottomuus ja ohantjeni polttaa. Miten luulet
ajan kuluneeksi, Pauli?

Pauli.

Arwaten, lähenee illan kymmenes hetki.

Tyko.

Ehkä warromme tässä turhaan.

Pauli.

Waiti! Kuulnpa askeleita.

Tyko.

He tulewat. Käyhäämme werhoon. (Poistuwat männistöön.
— Elma, walkea huiwi päässä, ja Hanna tulewat).

Elma (antaen Hannalle pullon tyhjennettynä).

Tää muistokfi jun sijärelläs ota,
Waiff' katkera kuin kuolo on se muisto.

339.8

Hanna.

Oi Jumala, se on jo tyhjennetty!

Elma.

Se tehty on. Mut lupantjes muista
Sa älä waiwartele nyt ja itke.

Hanna.

Niin olloon! Wakaana ja lempeänä
 Kuin kestä-ilta tämä, kuolemaas
 Mä tahdon katjella.

Elma.

Nyt hlewästi
 Sä katjastelet. Naiken perustus,
 Sowinnon kruunu korkeudesja
 Du lemmen henki lempeä ja kaunis. —
 Mä wäijytsisä olen, lepoon tahdon.
 Oi, jospa tällä huokauksjella
 Mä sielun woisjin ulos puhalttaa,
 Pois rauhan lehditettyyn sammioon.
 Waan tiedämpä tään juoman uhrianja
 Ei liioin waiwaawan, waan hellästi
 Kuin Unonen se filmät ummistaa.

Hanna.

Niin kuulin kerran ijäs janowan.

Elma.

Oi ijäin kowa, armas kuitenkin!
 En kaswojasi nähnyt lähteisjäni,
 Enn jätin jäähywäiset jättämättä
 Ja paisteesj' illan koto kummotti.

Hanna.

Senpä taidat toirwoa, että kuolemasi nyt ijäs joko pelas-
 taa kuolemasta tai tekemästä murhatyötä.

Elma.

Niin toirwon. Ja lufekoon hän tämän paperin. (Sowit-
 taa poweenja erään paperilapun, jättäen osan siitä näkywiin. Hän käy

istumaan kivipyyhin juurelle). Tähän waiwun, tästä alkafoon
waellukseni Tuonen fotoon.

Hanna.

Ja tämä heille näyttäköön millä tavalla fuolit. (Panee
pullon hänen wiereensä).

Elma.

Mutta johtunpa jotain mieleeni vielä. Sä muistat sen
pienen, jorean, äitittömän tytön?

Hanna.

Miksi askaroitsee aatoksesi hänesjä nyt?

Elma.

Pidinpä hänestä paljon; hän minulle antoi aawistuksen
äitin lemmen ihanuudesta, ja näinpä mietiskelin. Tyhkö ei tule,
Hanna naidaan pois, ja on siis elämäni onnen oja yksin käys-
kellä kohden kylmää hautaa; mutta sinun, tyttö pieni, liepeällä,
jyväällä katjannolla, tahdon lapsukseni ottaa, sinussa käsitan esi-
neen, jota ilman määrää saan juosia, jota kohden lempeni wa-
paasti powestani wirratkoon. Näin mä kerran naisen ottolas-
tanja niin juloisesti armastawan kuin kenkään äiti. Kaunis oli
se näky, ihastuksesta sydänmeni jylki nähdesjäni tämän naisen
silmit sädehtiwän häntä kohtaan, jota hänen powellansa makasi.
Jaa, tämä ihananmpaa vielä oli katsella kuin oman äitin lempi.
Di! jaman onnen kuin waino tämä minä toiwoin saawani
nauttia, mutta toisin mäeräsi armoton kohtalo. — Sisäreni, 33427
miten taidat, suojele tätä lasta.

Hanna.

Sen lupaan; pidämpä hänestä minä myös.

Elma.

Käs kädesjä ma Kalman herran kansja

Nyt seisoo, jän jo huomaa; mutta hieno
 On kätenjä kuin nurmell' illan kaste;
 Ja rientääkseni luokses, ylläni,
 Mun sieluni nyt siipens kohottaa
 Ja kiittää läpi auerten ja sumuin
 Päin korkeuden siirilakehen.
 Jos siellä löydyt, kaunokiharainen,
 Niin kohta hyleitemme hymyillen
 Kuin aamu Edenin; mut jos jä astut
 Maan murheisella kamaralla vielä,
 Niin autuasna korkeudesja
 Sua warron mä, hääpäiväämme ma warron.
 Ja silloin pilwipaitteen pimeän
 Mun ajuntoni ympärille fierron
 Ja hämähäydesj' uneksuen warron,
 Sij' kun hän owelleni kolkuttaa,
 Sij' kun hääpäiwäni on wäljennut.
 Sa päivä riennä, wiivy, wiivy, riennä!
 Sua toiwon kauwas, helmaani jua toiwon
 Ja punehdun kuin kaino Emarit,
 Kun juunteleepi häntä aamun Roi. —
 Nyt on se aika, aika ihana
 Kun kohtaunni Pohjan perillä
 Se morsiuskunta, jonka armas wirka
 Du hoitaminen taiwaan-ijän lampun.
 Nyt ei se pala eif' oo sanunut,
 Waan himmeästi paistaa ilman rannall'
 Ja wuori hynijewi Kumajan.
 Oi kaunis yö, jä kuolemani yö!
 Mua kohtaun Tykon kiva firkkahana
 Nyt kimmeltää ja aatokseni pöröthy.

Hanna.

Sä haastelet eriskummallisesti.

Elma.

Houriinko? Ei, ei! Nyt järkeni tuntuu niin teräväksi, tunteeni niin tarkaksi ja hienoksi, että kaikki käytökseni ja tekoni menneestä elinkaudestani piirtäyhvät muistoni tauluun yksinertaisina, kempelöinä kuivina; ja mitä kaunista aattelen, mitä lemmeistä uneksun, on esimaku taiwaan heikumasta. — Hän tulee, kuolema, mutta liepeänä kuin tuulen liehaus. — Sisäreni, laula se kehtoweiju, jota aina kuultelin niin mielukkaasti. 336.11

Hanna.

Di! voisinko laulaa nyt?

Elma.

Koska arkussani makaan, niin wafemalle kallista pääni.

Hanna.

Niin, silloin muutos olkoon hiljainen, ihana murhe. — Sinä raukenet, ja silmäkantes painuivat. Nyt ottakoon sun armoihinsa Jumala taiwaan.

Elma.

Niin ja amen! (Peittää sekä päänsä että kaswonsa huivilla ja kallistuu kiwirauniota wästen). Sisäreni, mua laululla nukuta. Do, minä kuolen! 336.21

Hanna.

Sä mieleni korotat. Rirkkaasti ääneni laikufoon koska neito kaunis kuolee. (Laulaa).

Äitiinsä etfei lapsi,
 Itkien kaawan hän etfei,
 Tok' viimein hän nähdä jaa
 Sen liehuwan liinan pelkoll'.
 Sinuenpä nyt kiirehtii
 Hän kultasantajella tiell',
 Ja elokuun aurinko paistaa.

Äiti, kosk' itkun kuulee,
 Leikaten kultaista olkee,
 Kosk' sirppinjä heittää hän
 Ja rientävi pienoist' vastaan:
 Helmoihins hän kietoo sen
 Ja istuu auman äärehen,
 Ja elokuun aurinko paistaa.

Autuas uni on lapsen,
 Autuas katjanto äitin;
 Se taiwahan rantaan käy
 Ja uneksin wiipyy siellä,
 Koska liehtoo lounainen,
 Kosk' paistaa heljä aurinko
 Ja kultainen wainio läiffyy.

Hän on waijennut. — Elma! miten jatjat? Nukkunut siis.
 Sen estätöön Jumala! (Tyko ja Pauli tulewat).

Tyko.

Neito, mafaako lapses?

Hanna.

Hän mafaa, mutta unensjapa mun jaattaa lewottomaffi.

Tyko.

Ole huoleti. (Paljastaa Elman pään). Katjos, kuollut en-
 feli. Mutta koska hän kuolleista nousee, taas on hän ijanlail-
 kifetfi minun.

Elma (erikseen).

Mitä lausui hän?

Tyko (erikseen).

Hänen puheensa oli autuaitten henkien soitantoa.

Pauli.

Sisäreni, kuinka helmeä!

337. 26

Hanna.

Sisär!

337. 27

Pauli.

Tässä olemme, tässä kaswinveljes, Pauli.

Hanna.

Taiwaan Jumala!

Pauli.

Miin, terve, sisär! No, pois tämä häiriö kasvoiltas.

337. 30

Hanna.

Mieleni hämmästy. Tulleet siis! ja Tyko tuossa? Taidanko uskoa tätä kaikkea?

Tyko.

Usko, impi; se on totuus.

Hanna.

Miisjä äänisjä, mikä tuttava helinä nyt! Sotakunppanit Tyko ja Pauli! — Mutta miksi tämä teeskelys?

Tyko.

Kaikki vielä selitämme, mutta nyt on aika tärkeä ja tiukka. (Orjō tulee).

Orjō.

Makaa makeasti, tyttö!

Tyko.

Hän makaa kalpeana kuin kuolema. Natteles, jos ei hän enään heräyisi unestaan. Orjō, tunnethan tarvoin tämän juoman vaikutuksen?

Drjō.

Hengestänjä takaan. — Mutta aita joutuu. Wisattaa jo hiiteen tämä puku ja parta ja pistätää olentonne samannoiseen fuoreen, jossa läksitte myrshävään jotaan. Kaikki on valmisna; hywin toimitettu, ja viimein — kaikki hywin!

Hanna.

Tulleet, tulleet he, joita kaivan warroimme!

Drjō.

Ei juuri vielä, tyttö. Näenpä tässä ainoastaan kaksi wafojata Pariisista; mutta kohta tulewat Tyko ja Pauli ihanalla pauhinalla niinkuin se myrshy, joka pouta-ilman tuo. — Mutta tästä fiireesti pois! Kaikki!

Hanna.

Mutta jättäisinkö tähän yksin nukkumaan armahimman lapseni! En, waan wartijansa tahdon olla tässä.

Pauli.

Wälttämätön asia.

Drjō.

Mutta huomattuas taistelijain lähestymän, kätsey männistön werhoon ja wiivy siellä pelotta kunnes astumme esiin me, ja se tapahtuu koska parhaaksi näenume. — Tulkaat! (Menee)

Tyko.

Tule, Pauli.

Pauli.

Käy edelle, kohta tulen.

Tyko.

Mutta miksi seisot ja mietiskelet? Miksi olet niin kelmeä?

Pauli.

Mene, Tyko!

Tyko.

Kaifeti sijäres tila tuosja on masentanut näin mieles? 339.5

Pauli.

Ei! — Riusaatko minua? Mene, sanou minä. Kohta tulen.

Tyko.

Mutta riennä. (Menee).

Hanna.

Pauli, sano mikä rašittaa mieltäs.

Pauli.

Di kuule: minä lemmin sinua!
 Jos lupauksen annat, riennä sitten
 Mun sylhisiin, mut jos kiellon saan,
 Niin tähän, ehtimättä muiden korviin,
 Mun sanain kuolfoot; senpä sulsta waadin
 Ja toivon, ettet tunteistani
 Tee leikkiä. Suo anteiks', enpä kärji
 Mä pitkää rakkauden ilmoitusta
 Siuskarwan hienost' esiin saatettuna
 Ja imarruksen makeutta tähnnä. —
 Näin sanoin. Minkä vastauksen saan?

Hanna (erikseen).

Tää sointo autuas, mi oli tämä,
 Mi wirtas hänen armait' huuliltansa?
 Kuin hämärässä seison! Leimans
 Mun päällein ihana on langennut
 Ja heijaisnut nun näköni.

Pauli.

Eiis ei?

Hanna (juosten Paulin rinnoille ja halailen häntä).

Mun Paulini!

Pauli.

Mä olen onnellinen!

Hanna.

Enj' kerran rakastajan kaulasja,

Se tiedä.

Oi, onko lemmen syileitys näin lämmin,

Näin hienoo, sulohista hefumaa!

Mi polento nyt metsän kohinasja?

Ei metsäsjä, waan korwissain se on,

Kun sydämmeni loiskinan mä kuulen. —

Sä olet sulhasjein!

Pauli.

Sä morsiamjein!

Sun päätöfjes ol' uljas.

Hanna.

Mutta usko

Mit' ilmoitan. Sua lakkaamatta täällä,

Kun kuluessja vuoden kahdeksjan

Te sotaretkillämme harhailitte,

Mä kaipautsjeill' apealla muistin.

Pauli.

Mut muistelinpa wäjän minä sua;

Suo anteisj'; harwoin, harwoin muistelin,

Kun tästä kaukana me retkeilimme.

Mut nyt, kun taas en simut näin,

Mä silloin lempeni nyös näin,

Ja nyt, sun laulus kuultuani tässä,
 Kuin kevään tulwa paisui tunteeni,
 Ja wisseyteen kiirehtiä päätin.

Hanna.

Sua unohtaa en taida, armas yö?

Pauli.

Niin ihmeellinen, monivaiheinen,
 Ja jotain vielä tässä tapahtuu. —
 Nyt eroomme.

Hanna.

Sun kohta näen taas.

Pauli.

Niin, kohta, impi; sifsi hywäst' jää!

(Menee).

Hanna.

Hywästi, Paulini!

(Kumartuu alas, painaen otsansa Elman helmaan).

Oi, Elma, Elma!

Viides Näytös.

(Yö ja sama paikka. Elma makaa raunion juurella, ja Hanna, seiästen sen nojalla, sitelee puolanwarjista seppeliä).

Hanna.

Sun tawatfoot kuin uhrin seppelöityn.

Täsf' unta kuolon maaten kankahalla.

Siis kannat ensin seppeliä Tuonen

Ja sitten päähäs painat morsiuskruunun,

Päinwastoin impein kohtaloa ennen.

Heit' ensin templi wartoi Hyhmenin
 Ja wasta fitten kuolon kylmä franssi. —
 Makeesti makaa, ja kun heräht,
 Sua syleilewi oma sulhases,
 Ja Paulin kultajena Hamman kohtaat.
 Di, aika armas, olla morsianna
 Ja päiwät lemmen juhlaan lukea
 Hääpuhuanja neuloin walfoista! —
 Nyt, Elmani, on seppeləsi walmis,
 Ja kulmillesi lasken sen.

(Asettaa seppelen Elman päähän).

Näin makaa koska lähestyhy sun isäs,
 Ja jos ei sydäntänsä tämä haamu
 Woi liikuttaa, niin kivistä hän on. —
 Ken tulee? Minä metsän kätköön riennän.

(Suoksee pois. Martti tulee).

Martti (yksin).

Tässä on paikka, jossa pitää tapahtuman kamppaus; puol-
 yön hetki on nyt lyönyt. He kaiketi owat tässä kohta, Markus
 Niilon kanssa, ja Maunoa seuraava waramiehenä Yrjö; niin on
 isäntäni määrännyt. Mutta olenpa tässä käskemätönnä wieraana
 minä, ja autawatpa minulle tästä hyvän wauhdin jos mun huo-
 maawat. Mutta piiloon tahdon pistää itseni ja luuhistellen
 katjella metsästä kuinka leikki käy. (Hawaitsee Elman). Ken siinä?
 Ken makaa siinä? Elma! Ja waalea kuin ruumis. (Tunnus-
 taa häntä otsaan). Kuollut! Kuollut on tyttö! — Di, murheen
 ajat! Nyt astu hautaan myös, Martti. Palwelus-aikas on
 loppunut, et jaksa enään täällä kinnustella; sillä hän, joka sun
 piti woimisssa, on poisssa. Sun hynnyilemises maksoi päiwän
 waiwat. Sun olentoas katjella, kanssas haastella saada, se mie-
 lelleni antoi nutta mehua, (pidellen koipiansa) ja näiden luupilli-
 kurrjain täytyi seurata tahdon wiittausta ja kaikki käwi hywin.
 Mutta nyt, nyt hymerryu kasaan, waiwun nullan rakoseen . . .

Te Wiitalan paroonit ja perkeleet, teidän tähtenne kaikki tämä. Voi jospa olisin minä myllynkivenä, päällinmäisenä nimitäin, ja saisin jauhota teitä tumpuksi Ruuselan elikoille. — Mullan rakoseen waiwun, ja sitten olkoon unohdettu elon pitkä tufala päiwätyö, ja merkki pulkkaani piirretty kunnialla. — Mitä näen tuosja? Pienen pullon. Siitä on hän inenyt fuolemanja ja niinmuodoin itse tehnyt päiwistänjä lopun. Oi, lapsi katala! (Markus ja Niilo, warustettuna miekoilla tulewat). Tuosja tulewat werta janoowat partit.

Markus.

Teekekö hän meistä pilkkaa ja lähettää vastaamme hänet?

Niilo (erikseen).

Mitä näen minä? Elma! Haa! nyt jotain aawistan.

Markus (huomaten Elman).

Mutta mitä eläviä taulukuvia näytetään tässä? Miksi makaa hän tuosja ja miksi seisot tässä sinä?

Martti.

Sjankaikkisuuden unta hän makaa, ja minä wietän walojojaisiansa.

Markus.

Kuollut?

Martti.

Kruumattuna uhrina. Ja tyhjennetty pullo jalkainja juuressa näyttää kuinka hän on kuollut.

Niilo (erikseen).

Ken tieji wartoa tätä? — Sorea Elma kuollut! Kirous ja fiuja! Ja hukkaan työtä tein, hukkaan menetin rahat. Elma kuollut? Tämä käy sydämmelle. Oi kirous ja helwetti!

Markus (erikseen).

Dyttö oli kuitenkin viaton. (Näneensä). Mutta miksi joututti hän itse surmansa?

Martti.

Miksi! Te kysytte miksi?

Markus.

Miin kyllä, jinä lujus. Enpä ole fiehtoilut juuri tarfoja tietoja elämänjä tarinasta.

Martti.

Tahdotteko siis tietää kuolemanjä hyju?

Markus.

Yhtä kaikki. Hän olfoon kuollut ja tulfoon haudatukfi.

Martti.

Hyvät herrat, tepä tämän ihanan inunen jhöksitte kuolemaan.

Markus.

Ukko, mitä rohfenet janoa?

Martti.

Sen rohfenen. Mua willittää tämän hyvän lapsen kuolema. Se tunturina teitä painakoon ja vielä raskaemmin teitä, herra Niilo, joka rafenjitte murhaleikin, jota hetken päästä tässä näemme harjoitettawan, ja tämäpä juuri peloittaa kauniin Elman elosta. Kirous päällenne, herra Niilo!

Niilo.

Sinä kehnomielinen foira, tahdotko pitää fitas?

Martti.

Häpee, nallikka.

Markus.

Uffo, uffo, ohjaa sinä fieltäs.

Niilo.

Jospa tietäisitte, elatusijäni, että olemme tekemiisjäsä häijyn riivatum fansja, joka ei ainoastaan ole herjannut minua, mutta teitä myös, teidän aatelisnimeänne ja mainettanne, ja tämän teki hän hävyttömillä terweisillä tuon tyhmän paimenpojan kautta. — Niin, uffo, walehtelenko?

Markus.

Donnerwetter! Hänkö herjaisi minun nimeäni!

Martti.

Kunnia wasten funniaa, naapurit.

Markus.

Wai niin! Kyllä juu opetan, huuswotti, sinä kaisen sen edusmies, mikä on plebeijiläistä ja alhaista. Sinä konna! Enpä tahdo kuitenkaan jinuun koskemalla joaista käsiäni, mutta, — pidä hänet niskastansa kiinni, — lahjoittaa sinulle muutaman potkautsen aatelijalastani, ja mene sitten tieheji. — Pidä kiinni hänestä. (Niilo tarttuu Martin kaulukseen yhdellä kädellä).

Niilo.

Hänen ehkä annamme waan häwetä.

Markus.

Muutama potkans hänen pitää saaman, ei auta.

Martti.

Sepä aatelinen teos!

Markus.

Niin juuri! Potkaijempa waan foiraa, joka minua haukkuu.

Martti.

Yksi sana, kiiwas herrani, yksi tärkeä kysymys.

Markus.

Mikä sana, sinä peeweli? Mikä kysymys? Sanoppas.

Martti.

Tämäkö on ritarillista että herra Niilo antaa räätälä tämmöistä vanhaa kääkkää fuolleen morjiamensa edesjä?

Markus.

Morjiamensa!

Niilo.

Mitä fuulen?

Markus.

Morjiamensa!

Martti.

Niin, niin.

Niilo.

Mitä haurit, vanha tonttu?

Martti.

Ei, herra. Nyt on muistomme huono. Rihlaus tapahtui eileen, ja minä myös sain kunnian piirtää nimeni todistukseksi jalaiseen naimasowintoon. Saa, niin on asia, herra Niilo.

Markus (ryhtyen Niiloon).

Wintiö! Onko tämä totta? (Martti juoksee pois).

Niilo.

Malttakaat mieleenne, herra. — Jos olis se toji, miksi tarwitfi hänen juosta tiehensä?

Markus.

Mutta nytpä selkiyh eteeni yksi asia, jota muutoin en ymmärtäis. Hän maksoi welsansa eileen; ja arwaatpas feltä luulen hänen saaneen rahat? Haa, sinä riivattu!

Niilo.

Teitä rukoilen itseänne hillitsemään.

Markus.

Sano totuus, tunnusta, tunnusta!

Niilo.

Herra, herra!

Markus.

Sahaa! tämä puhkaijee sappeneni.

Niilo.

Ensin tutkikaat ja sitten tuomittaat; niin tekee wiifas mies.

Markus.

Niin, otanpa asiasta pohdin, ole wiissi siitä. Ja jos on sawusja tulta, niin walmis ole jäniksenä kaapaisemaan maaltani pois. Sinä tunnet minut, poika.

Niilo.

Sywin.

Markus.

Niin, niin! — Mutta tuosja tulee towerini. Hänen läwistän kuin silakan, sen tunnen sydämmesjäni. (Mauno tulee warustettuna miekalla).

Mauno (erikseen).

Tässä seisowat, mutta empä näe Yrjöä.

Markus.

Waramiehes?

Mauno.

Hän ei siis ole tässä. Mutta yhtäkaikki. Nyt miekat leiskumaan, ja puolusta kurjaa ruumistas.

Markus.

Ei nälkäinen jalopeura niin kiivaasti himoo päästä anti-
lopen niskaan kuin minä tappelemaan kanssas. Mutta ehtä
muutamme paikkaa?

Mauno.

Mitä?

Markus (osottaen kädellensä Elmaa kohden).

Katso tuonne.

Mauno.

Voit Luoja, mikä nähty! Elmanifo
Tuos' sammaleista rauniota vasten
Mä näen mahaawan? Nyt kattee, syhdän,
Ja, silmäin, pimene! —
Kas tuos' on pieni tyhjennetty pullo;
Siis myrkky, nufuttava myrkkyjuoma
On lapsiin elämästä tehnyt lopun.
Di miksi teit, mun tyttäreni, tämän! —
Min merkitsee tuo paperi? (Ottaa paperin)

„Hälleni.“ (Aavaa ja lukee).

„Mun isäni armas! Nyt kuolemaan kiirehdin; en mieli
nähdä enään huomispäivää. Anna miehen lewätä ja elä on-
nellisna, onnellisna! Anna miehen lewätä! Tätä rukoilee on-
neton Elma, joka Tuonelaan lähtee nyt.“

Di, mikä isku mulle, armottomin
Ja kurjin ihistä! Ma saatoin kurmaan
Mun tyttäreni lempeän ja kauniin.
Niin, kaunis oli hän, ja sydämmensä
O' rakkauden lähde pohjaton,

Ja hänen kirkkahuolla otjallansa
 Siell' hallitsipa wiisauden henki.
 Semmoinen oli Elmani, mun lapsiin,
 Ja kuolema tään mestarteoksen
 Näin äkisti, armottomasti riisti
 Täsf' synkäll' yöllisellä kankahalla,
 Ja nyt hän maafa tuosfa matojen
 Ja tuonen-touffain saaliina.
 Di mailma, elämä, jä ihmeellinen!
 Mi on sun tarkoitufjes? Mihin wiimein?
 Se arwoituspa kauwan askaretta
 On aatofjillein tuonut. Turha työ!
 Ei feltii pulma tää, se synkeemmäffi
 Waan käypi sielun katseen edessä;
 Ja tulfoon mustin pimeys ja yö,
 Jof' aamusta ei tiedä! Häwitys
 Ja kuolema on päästimeni nyt,
 Kun armas tyttäreni kuollut on.
 (Näneensä Markufelle).

Sä perfele, jä alkufhy ja juuri
 Tään kaisen kurjuuden, nyt winkuu miekkain!

Markus.

Niin, tule teräskalske ferta wiefä!

(Mielastelewat. Pauli, Tylo, parrattomina ja sotamiehen puwusfa, Drjö, Martti ja Sanna tulewat).

Pauli (hämmenäen taistelun miekkallansa).

Te wanhat, mitä teette? Erotkaat!

Drjö

(puhaltaa torwellsansa pikaisen törähkfen, Martti hurraa, rawistaen lakkiansa).

Täsfä ollaan.

Mauno (erikseen).

Määntö aaveita!

Miilo (erikseen).

Haa! Tyko!

Marfus (erikseen).

Tuhatta lempoa, tuosi? ovat pojat!

Mauno (erikseen).

Tää olisiko kummitusta!

Pauli.

Isä,

Sua tervehdin.

Mauno (syleilee Paulia).

Mun Paulini, mun poikani!

Nyt valmis olen käymään kuolemaan.

Yrjö.

Nyt vasta eletään, nyt ilo alkaa.

Mauno.

Mun poikani, mi hetki verraton!

Pauli.

Täsf' on mun sotatoverini, Tyko.

Mauno.

No terve tultuasi! Ettö näe

Sä isääs tuossa?

Tyko (lähestyy isäänsä).

Di! mä hänet näen,

Mut hän fenties ei tunne poikaansa.

Markus (kätellen Tykoa).

Täsf' onpi käteni. Kas niin, kas niin;
Ei enempää, jo kylliksi on tehty.

Pauli.

Mun herrani, nyt ootte kova isä.

Markus.

Min' erillämme,
Ei keskenämme yhtään tekemistä. —
Mut nyt — mordieu! — nyt tunnen franskan herrat,
Ne kavaltaavat kansan-tutkijat.
Mikf' tämä pilkka, tämä narripeli?

Mauno.

Jaa, Paulini. No, no, sua syleilen
Mä kerran taas, jä kaukaa tullut vieras.
(Eriksseen).

Mut moi, tuosf' Elmain maafla kylmänä!

Pauli.

Min teinme, lyödäksemme leikkiä
Ei tehtykään, vaan syystä tärkeemmästä.

Niilo.

Soo! terve, terve, vanhat kumppanit.
Mut osaattepa teeskennellä te,
O peijakas! kuin hyvät näyttelijät,
Niin, oikein komiantit, tenhomiehet
Ja filmänkääntäjät. — No, weli Tyko,
Me ehkä kohta wähän nykäilemme.

Tyko.

Sen teemme kohta, malta hieman, Niilo. —
Suokaatten anteisk', isät, suokaat myös

Mun teille lyhyesti kertoa
 Se kohtalo, se retki waifea,
 Mi wihdoin viimein Suomen laaksoihin
 Taas saattoi meidät, ja me riemuitsimme. —
 Se tietään, että sankareina
 Me taistelimme sotatantereilla,
 Ja kunnian jai meistä iäinmaa.
 Mut Dnnetar, se petollinen impi,
 Taas pian siirtyi meistä kauwas pois,
 Ja rautakahleet, wankeuden kurjuus
 Nyt tuli osaksemme. Wuorihin,
 Uraalin kohtuum meidät syöstiin alas,
 Ja siellä, kiertoessa kolmen vuoden
 Me, kalfutellen kowaa kalliota,
 Oleskelimme. Mutta muistosjamme
 Ain' ihanana Suomi kangasteli,
 Ja sielusjamme epäily ja toivo,
 Kuin sodan ristituli, tuisikasi.
 Mut kerran päällämme kun taiwas wälkkyi
 Ja wapauden tunne tulsta iski,
 Niin murtui kahleet, ja me ryntäsimme
 Pois Tartaruksen hirvu-luolista
 Kuin jalopeurat rautahäkistänsä.
 Me wuoret ylös alas kiipesimme
 Kämeiset, äärettömät lakeudet
 Kuin willit hirwet samosimme
 Ja wainoojaimme luotifatehesja
 Me uiskelimme yli tuimain kymein.
 Ken woi meit' vastaanseistä? Wapaus
 Kotimme muistot, pyhä shunyniimaamme,
 Me wiittas yhä meitä luokseen tänne
 Kuin syysyön juhalliset pohjantulet.
 Ja viimein siinti meille Kyyrianmaa
 Kuin sini-wiiva taiwaan rannalla,

Ja pian seisoinmekin nuorella,
 Mi Tornivuoreksi' kutsutaan,
 Ja onnellisina kuin autuas sielu,
 Kun, tultuansa murheen laulamaista
 Ja seisten partaall' unohduksen wirran
 Se nähdä saa Elysiimin nitut.
 Di tätä hetkeä!

Markus (erikseen).

Tot' oivallista,

Sen myönnän.

Mauno.

Kertomukses, Tyko, saattaa

Mun sydämmeni uljaast' paisumaan

Ja uutta mehua saa fairas mieli.

Miksi' wihamiehein poika oletkaan!

Mä tunnen niinkuin rupeis riutumaan

So wanha wiha powestani pois,

Ja toiwonpa sua saada kutsua

Wiel' hstävänä pojaksi'.

Markus (erikseen).

Erehdytpä.

Tyko.

Mut kohta taas en ilo masentui,

Siin' ilon kunnahalla seistesjämme,

Kun kowihinme rientsi sanoma

Kowasta iästä, mi hylkäs poikans,

Ja epäilyk myös poweheni tunki

Disko impeni wiel' uskollinen.

Mauno.

Se kysymys nyt jääköön. Tuossa, tuossa

3ääkylmänä sä tytön nähdä saat.

Tyko.

Mä tiedän kaiffi. Hän on onnellinen,
Nyt päätetty on sydämmensä tuska.

Mauno.

Nyt poikani mä eläwisä näen,
Mut tyttäreni Manan morfianna;
Siis suurin murhe ilon suurimman
Nyt hämmentää ja khyneleeni wirtaa.

Tyko (Markukselle).

Isä, mun olette tehnyt perinnöttömäksi, kumonnut kaiken
lapsi-oikeuteni, mutta rohkenenpa kuitenkin nyt astua puolestanne
esiin. — Niilo, luulenpa jo astamme valmistuneen niittoon.
Yhtä tahdon kysyä. Sinäkö nämät wanhat saatoit tänne murha-
ajheet käsisjä? Sinäkö heitä houkuttelit miekankamppaukseen, jo-
hon oli heidän aikeensa käydä tässä?

Niilo.

Ja kysyt noin pöyhkeästi. Hei!

Tyko.

Olette sen tehnyt?

Martti.

Sen on hän tehnyt, sen walani todistakoon.

Markus.

Yhtäkaikki. Me parhaaksi näimme tapella, tapella wim-
matusti, ja siihen on aika jälellä vielä. — Mutta yhtä mielin
kysyä minäkin, ja jos tosituis asia, niin riennä matkaas, Niilo.
Muista ehto, jonka panin sun etees, määrätessäni sinua otto-
pojasseni ja jonka pyhästi lupajit täyttää.

Niilo.

Hän on nyt kuollut.

Markus.

Kyhynpä tässä, oliko miehellä joitakin lemmen tuumia tuota neitoa kohtaan tuossa? — Ukko sinä, jos puhettas et wahwista, niin oletpa kuoleman oma.

Martti (Maunolle).

Mun herrani ja isäntäni, tiedämpä nyt ansainneeni teidän kowinman wihanne, koska mulle uskotun salaisuuden ilmoitin. Mutta kuullaat toki ja muistakaat, ettei löydy hädäsä lakia. — Tässä kohtasin nämät laksi, ja onnettomuus on, ettei juuri wellellinen ystäwyys wallitse minun ja näiden kahden paroonin välillä, ja tahtoiwatpa nyt minua kuranjata oikein aikalailla.

Markus (erikseen).

Em!

Martti.

Mutta olipa minulla awain siihen salaiseen miinaan, ja sen laulaisemijella tiesin woiwani tyhjiin awaruuksiin wiskata herra Niilon pois elatus-isänsä suosiosta, ja, muistellesjani tarinan lampaasta, joka jalopeuran ja karhun keskinäisen riidan kautta pelastui heidän kynsistänsä, laulaisinpa tulisen laiwannon, ja minua seurasi lampaan onni.

Markus.

Sii on se totta?

Niilo.

Ou totta, totta! (Erikseen). Nyt hywästi kaikki toivo! Hywästi ilo myrskyinen wiini-jumalan leirisä, seurassa oiwallisten ystäwäin, koska elämä oli ikuinen aamuhetki ja immen postin purpurainen eos. Hywästi rikkaus ja ilo!

Markus.

Haa! nyt hymvärän mielä olit niin karkäs mua saamaan tähän taisteluun. Mun toivoit sinä laatuwan. Ja jos hen-

gisjä täältä olisin palannut, niin . . . Haa! arvaatpas mitä uskou?

Tyko.

Että kuolemalla hän teidät olis palkinnut. Ken ei olis valmis uskomaan sitä? (Jö walfenee yhä enemmän, ja viimein on täys päivä).

Miilo.

Mitä sanot maankulettäjä? Missä on nyt franskalainen partas? Sitä tahtoisiin vähän nyypeillä. No, miksi et tartu heti paistin-wartaases niinkuin oikea Pariisin leikari? Sinä vihelijäinen, miksi et wedä miekkaas?

Tyko.

Siis ennätät minua ennen. (Wetää miekkanja).

Pauli.

Ja jos hän kaatuu, jos perkele sais voiton, niin miekkani tupestanja lentäköön.

Miilo.

Tulkaat kaiffi! Ja jos myöskin Pauli kaatuu, niin tuosja Drjö?

Drjö.

Suuri niin, Miilo.

Miilo.

Sinä talonpoika-lurjus! sinunko kanssas käwiin kauppaukseen minä? Siunt potkin tästä palleronien naasiffas turwiin.

Drjö.

Tänne miekkaas, Tyko, minä tahdon tehdä lihaa! (Aikoo temmata miekan Tykolta).

Tyko.

Pois, Drjö! Tilinsä minulle on suurempi. — Miilo! (Tyko ja Miilo miekastelewat).

Pauli.

Nyt ole niinkuin taiwaan sineys,
 Mun Tyfoni. Sun ašias oikea
 Ja wapaa sydämmes sua nostakoon!

Yrjö.

Nyt ole niinkuin „kissa linffaall' jäällä",
 Ja wapiše kuin haapa myrškyšä,
 Mun Niiloni. Sun musta omatuntos
 Kuin wuori raskas päälläs maatfoon
 Ja painakoon sun alas helwettiin.
 (Niilo kaatuu).

Tyko (erikseen).

Miksi' täytyypi muu kotokantahilla
 Wiel' heimolaisen werta wuodattaa!

Yrjö.

Hän tyllitfi on saanut.

Tyko.

Yrjö, Yrjö!

Nyt nähtä mitä wakuutit ja wannoit.
 Jos juomas meitä hirmuifesti petti,
 Niin oman rintan' läwistäköön miekka,
 Mi Niilon werestä nyt punertaa.

Yrjö.

Minä juoneen käyn. (Ottaa kiwäärinsä. Niilo, maates-
 saan maasfa, ampuu pistoolilla Tykoa, Elma heräyy ja juoksee ka-
 mostuen ylös, Tyko rientää häntä syleilemään).

Markus.

Sinä perkele! (Pistää Niiloa miekallansa).

Pauli.

Tyko, oletko haawoitettu?

Dyko.

Mä Elmaani sylleilen!

Dyjö.

Se ampuma toi hengen, ei kuolemaa.

Elma.

Missä olen?

Hanna.

Sun Dykos sylisjä.

Dyko.

Sylisjäni taiwaani on!

Miilo (erikseen).

Hän elää, elää! Elma elää!

Elma.

Di korkeuden Jumala!

Markus (erikseen).

Wallitseeko tänä yönä noita-voimat!

Elma.

Tämä onpi Dykon halailus!

Dyko.

Mun lemmittyäni kallis!

Hanna.

Hän pyörthy.

Dyko.

Ole uljas ihttö, Elmani. (Elma pyörthy Dykon syliin).

Mauno (tähän asti seisstyään hämmästyksisänsä).

Tapahtuuko ihmeitä vielä? Ihmeen, ihmeen edessäni näin.
Elmani kuolleista nousee. Hän elää! (Tarttuu Elmaan). Mutta

ällös kuolko, ällös kuolko samana hetkenä taas. Uvaa silmäs,
tyttöni! Ylös, ylös, ylös! Minä wannon, että hänen pitää
elämän.

Elma (tointuen).

Niin, isäni. Sen rinnoilla ma lepään,
Jok' onpi sieluin hekuma ja autuus
Ja josta elämäni, toivoin tulee.
En ole kuollut, waikka kuolla tahdoin;
Di, anteisk' anna, taiwaan wallitsija!

Hanna.

Sä unijuomaa joit, et myrkytä.

Elma.

Nyt hymmärrän. — Ja Tyfoni on tullut?

Hanna.

Ja weskjes Pauli myös.

Elma.

Mun kaunis weskjein,
Sua terwehdin.

Pauli.

Mun sisäreni armas!

Elma.

En petollinen ollut Tyfolleni?

Tyfo.

Sä kuuloon asti uskollinen olit.

Elma.

Nyt alkaa elo lemмен lipun alla.

Tyko.

Jö lähestyn, mun aurinkoni laskee.

Elma.

Min sanoo Tyko? Suomaa että onpi
Se Gibeonin pyhä aurinko.

Tyko.

En tiedä, mutta tyhjää hengitän.

Elma.

Eä horjut, ystävään!

Pauli (pidellen Tykoa).

Hän werta wuotaa!

Yrjö.

Di, häntä kohdannut on rosmou luoti
Ja läwistänyt ruumiins!

Elma.

Miksi näin?

Pauli.

Di Niilo, Niilo, peto kawala!

Markus.

Ei, piru tulifesta helwetistä.

Elma.

Gehennan sawu taiwaasemme nousee.

Hanna.

Oh, weri wuotaa hänen rinnastaan!

Elma.

Wai! Hammani, ne ruususia owat.

Mauno.

Ah! älä näytä wimmian muotoa,
Mun tyttärein; hän ehkä tointuu vielä.

Tyko.

Pois turha toivo; kuolema on tässä.

Elma.

Mut kuinka onpi tapahtunut failfi? 355.4

Hanna.

Se miekasteli, viimein kaatui hän,
Mi huohottaen maafa tuosfa nyt;
Sielt' lähetti hän petollisen luodin,
Ja sama ampuma sun herätti.

Tyko.

Se nufuttawi mun. Nyt lepoon käyn.

Elma.

Niin, lepoon, lepoon käymme molemmat;
Tässä onpi meillä sammalhieno sija. 355.24

Tyko.

Ei vielä, tyttö, ensin sepel päähän;
Nyt seisot morsianna, ja nyt — „luonto,
Käy wiikimään“.

Elma.

Niin, niinpä lauletaan,
Miss' on mun seppeleni?

Hanna.

Täsä, Elma.

Elma (paneepöytäpäähänsä).

Sua kiitän, Hanna; sinäpä sen sidos. —
 Kas tässä seisoo morsian,
 Tässä Tuonen weräjällä; jalo, tyhni,
 Kuin Sunon istuimella istuisin,
 Ja tomun mailma kiiriskelis allain.
 Nyt tule viikatteellas, enkeli;
 Mä hymyilen kun katkee sydän=juuret.

Tyttö

(tempaisee itsensä irti Paulista, joka on pitänyt häntä).

Kas tässä oman yltäs syleily.
 Niin, neitoni!
 Häiriemumme on lyhyt; yhtäkaikki,
 Täällä onpi lyhyt kaikki ihannuus,
 Niin kirjoitettiin laikin elämän.
 Mä kuolen, niin, mä kuolen. No,
 Ken kuolee onnellisempänä häntä,
 Mi morsiamensa helmaan nukkui?

(Hän horjuu; Pauli ja Elma taluttavat hänet istumaan kiviunionin juurelle ja Elma jää istumaan hänen viereensä).

Markus (erikseen).

Mun Jumalani! olentoni voima,
 Kuin rautatammi ennen jykävä,
 Nyt menehtyy kuin korji tulesa,
 Ja pöyhäni rynnää pimeys. —
 Mi onpi ihminen? Waan heikko warjo,
 Waan sumuhaamu, joka haihtuu pois,
 Kun korkeuden jäde häntä kohtaa.
 Niin wäikyn tässä sorrettuna minä;
 Ja myrsky ijäiheyden merestä

Nyt alkaa käydä hirweell' pauhinalla,
 Ja sielu vapisee ja kauhistuu.
 (Häneensä).

Mun Tykoni, mun poikani, mua kuule!

Tyko.

En oikein kuule; wasarat ja kanget
 Nyt kowin paukkuu kiwiseinisä.

Pauli.

So hauraus on täsittänyt miehen,
 Ja aatoksensa työskentelee nyt
 Uraalin unmentojen syvyydesjä.

Tyko (nostaen itseänsä).

Di Pauli! täällä on ilma paachteinen
 Ja huokausa täynnä. Kahleet pois,
 Ja aukee, wuori! Wapaus meit' kutsuu
 Ja kaunis impi Pohjan kunnahilla. (Kuulee).

Mauno (erikseen).

Sydämmen wiimehinen kamppaus.

Markus.

Mun armas poikani, tok' anna kuulla
 Viel' yksi sana huuliltasi tänne.

Pauli.

Te ette awaa kuolleen huulia.

Markus.

Hän on siis kuollut?

Pauli.

Kuollut onpi hän

357.14

Ja kylmentynyt sydän, jonka wertaa
 Ei huokeasti täällä löydetä. —
 Tää onko Tykoni, mun kumppanini,
 Se tulinen, se kirkas-otsainen,
 Mi niinkuin humiseva lumi-aura
 Tiet karkuretkellämme raiwasi,
 Kaikk' esteet murtaen? Et tiennytkään
 Sä silloin kuolemahan rientäwäs.
 Nyt hywästi, mun uljas towerini,
 Ja lepää makeasti matkaltas!

Elma.

„Hywästi, Pauli,“ lempeesti hän wastaa.

Markus.

Niin, niin! Ja häneltä en anteiks saanut.

Elma.

Ja Tyko, eikö anteiks antais hän?
 Oi katsokaat mi tyhmyys ihana
 Ja kuwa sowingon on kaswoisjanja.
 Ja tuntuupa kuin korwaani hän kuiskais:
 „Miss' wiipyy Elmani?“ Mä tulen, tulen,
 Ja siellä rauhanmaassa kohtaamme,
 Jost' äsken unta näin.
 Mä laakson kauniin, ihmeellisen näin,
 Se ol' kuin niittu kulkaskirjawa,
 Min keskell' kirkas lähde kiiski;
 Hopeakimmeltäwät joutsenet
 Kuin lumipilwet sinisellä taiwaall'
 Sen pinnall' rauhallisest' niskeli,
 Ja koiwut niinkuin juhllalliset tornit
 Sen partahalla rehewinä seisoi,
 Ja heidän latwoisjanja lenteli

Kerubit ja serafit ihanat,
Ja lehto kaikui laulun helinästä.
Niin, siellä, siellä kohta yhteen tullaan.

Miilo.

Haa, perfeleet! mua wiskatkaa jo täältä
Luo kirottujen alas.

Elma.

Jo korkealla loistaa päivän silmä
Ja yli aawan, kanerwaisen kankaan
Käy raikas aamutuuli. Ihanata
Du kuolla, kuolla armaan rinnoille.

Hanna.

Hän kelmentyh ja waipuu. Elma!

Elma.

Mun sisäreni, mitä tahdot?

Hanna,

(Kuolee).

Hanna (tunnustaen Elmaa).

Hän kuolee, hylmenee!

Martti.

Martti, lähde tästä pois, pois, pois! (Menee).

Mauno (erikseen).

Mikä hetki ollee nyt, koska tyttäreni käy Tuonelaan ja
meidät unohtaa?

Drjöö.

Kaikki siis. Ja sinä, jonka teos tämä on, sinä hengität
wielä. Oi, riennä! sua warrotaan jo tuomioosalisja; riennä,
riennä tutkintoon.

Niilo.

Miin, kohta. — Markus, mun kuolemani toki pelasti teidät, jonka olin päättänyt murhata.

Drjō.

Se tietään. Nyt muistele waan itseäs.

Niilo.

Difein! Myöhään waan. Ei! Vielä pienen pilkun näen keskellä pilvien pimeyttä; mutta se vähenee wimmatulla wauhdilla. Nyt on se pieni kuin neulan pistos, ja nyt, nyt se peittyi. Miin juuri! (Kuolee).

Markus.

Maunu, juuri osa elämämme matkaa on kulunut wihasja ja wainosja keskenämme.

Mauno.

Sen antafoon meille anteiksi taiwaan Herra!

Markus.

Di hirnuinen pimeys sieluisjamme. — Mauno, nyt pyhdän sun kättäs.

Mauno.

Mun naapurini! (Kättelevät).

Markus.

Nyt, Mauno, elä rauhasja, peri Wiitala ja yhdistä rakkaasti molemmat kartanot. Minusta pääset nyt.

Mauno.

Markus, Markus! (Tarttuu hänen käsiwarteensa). Ottakaat häneltä miekka. Hän riivauu. (Drjō tempaisee hänen kädestänsä miekan).

Drjö.

Siivosti, herra!

Pauli.

Eläkööt, vanha mies, jos korkeuden armoa vielä toivotte.

Markus.

Haa! Sitäkö taitaisin toivoa minä?

Hanna.

Wiel' eikö loppunehet hirmutyöt?

Mä sairastuin jo nähdesfäni näitä.

Di, Pauli! (Kallistuu Paulin rinnoille).

Pauli.

Urheutta vielä, Hanna!

Hanna.

Mut olethan kuin Sumala jä kunnis!

Murheesta, kauhusta ma tufehdun

Mut juowun myöskin lemmen hefumasta.

Doh!

Mauno.

Mä tunnen, että pian heitä seuraan;

Tol' ilauttaa mitä näen, nuoret.

Te pyhään liittoon käytte? Erehdynkö?

Pauli.

Hän morsiamen on. Mut tästä sitten.

Nyt olkoon huoli näistä uhreista.

Drjö.

Zää tähän, Pauli, minä käyn toimeen, jaattaaksenme tästä pois näitä kuolon saaleita. (Mence).

Markus.

Mun Paulini ja neitoseni Hanna,
 Mit' irtainta ja kiinteää on mulla,
 Se saakaat kohta; ottakaat se vastaan.
 Mä etsin itselleni jonkun loukon
 Ja siellä säkkiin, tuhkaan pukeun
 Ja armoo anon jos wiel' armoo löytyy.
 Mä tästä kiirehdin! (Poistuu kiiwaasti).

Mauno.

Mit' eläisin mä enään? Minun kautta
 Se tähti tarhastansa syöstihin
 Tuonn' alas warjoin maahan. Kuolo, riennä!
 Mut luonto itse parastansa tekee,
 Sen tunnen, silmäni jo hinmenthy
 Ja jalkain horjuu. (Hannalle).

Taluta mua, lapsi,

Pois tästä; wuoteelleni waiwun mä
 Ja sitten ummistakaat silmäin te,
 Ja onnellijest' eläkää
 Ja rakentakaat rauhaa, rakkautta
 Taloihin, joisja wihan tuli riehui.
 Ne, jotka tätä tulta kannattivat,
 Nyt woiमतonna owat, laastaan pois
 Kuin myrskyyn akanat. — Zaa, niinpä käy;
 Ja sijan jaakoon henki parempi.

(Mauno, Hanna, taluttaen edellistä, menewät; Pauli, katfellen
 Tyhoa ja Elmaa, seisoo jälellä).